

КУЛЬТУРА

штотыднёвая грамадска-палітычная газета

выдаецца з кастрычніка 1991 года

№ 12 (1711)

21 сакавіка 2025 г.

Фота Уладзіміра Шлапака

На XXXIV Міжнародным конкурсе выканаўцаў эстраднай песні “Віцебск” нашу краіну будзе прадстаўляць Валерыя Бернатовіч – пераможца нацыянальнага адбору да “Славянскага базару...”.

Працяг тэмы – на стар. 6–7

У прыярытэце — клопат аб чалавеку

Цырымонія ўступлення на пасаду зноў абранага Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь Аляксандра Лукашэнкі абудзецца 25 сакавіка.

Цэнтральная выбарчая камісія абвясціла дату інаўгурацыі ўчора, 20 сакавіка. А 18-га споўнілася 35 гадоў, як пачалася палітычная кар’ера Аляксандра Лукашэнкі. “18 сакавіка 1990 года яшчэ ніхто не падазраваў, што гэты энергічны і непадкупны кіраўнік з яркімі лідарскімі якасцямі ўзначаліць Рэспубліку! У той дзень яго абралі дэпутатам Вярхоўнага Савета Беларусі, — распавядае “Пул Першага”. — Са старту Лукашэнка праявіў сябе актыўным і бескампрамісным народным дэпутатам са сваёй пазіцыяй па галоўных напрамках развіцця краіны і жыцця грамадства. Сваім прынцыпам цяпер ужо прэзідэнт верны па гэты дзень”.

Вось і ў нядаўнім віншаванні суайчыннікаў з Днём Канстытуцыі, Кіраўнік адзначыў, што абноўлены пры ўдзеле мільяёнаў беларусаў Асноўны Закон стаў фундаментам для пабудовы сапраўды народнай дзяржавы, у якой клопат аб чалавеку з’яўляецца прыярытэтам праводнай палітыкі. — У Беларусь ствараецца грамадства роўных магчымасцей, забяспечваецца абарона правоў і свабод грамадзян, умацоўваецца інстытут сям’і, дзейнічае сістэма падтрымкі моладзі, актыўна развіваюцца ахова здароўя, навука і адукацыя, — канстатаваў Аляксандр Лукашэнка. — Дзяржава аказвае садапейнічанне духоўнаму адраджэнню, захаванню культурнай спадчыны і міжканфесійнага дыялогу.

Гаворачы пра 80-годдзе Перамогі ў Вялікай Айчыннай вайне, Лідар падкрэсліў асаблівае значэнне паланіжэння Канстытуцыі, якія накіраваны на захаванне гістарычнай праўды аб свяшчэнным подзвігу беларускага народа. — Гэту праўду аб героях, якія адстаялі свабоду Радзімы, павінны ведаць і памятаць нашы дзеці і ўнукі, — заўважыў Прэзідэнт. Ён перакананы, што патрыятызм, з’яднанасць, вернасць канстытуцыйным прынцыпам і каштоўнасцям стануць залогам правільнасці і незалежнасці нашай краіны. Што тычыцца інаўгурацыі, то згодна з Канстытуцыяй, Кіраўнік дзяржавы ўступае на пасаду пасля

прынясення прысягі па ўрачыстай абстаноўцы ў прысутнасці членаў Прэзідыума Усебеларускага народнага сходу, дэпутатаў Палаты прадстаўнікоў і членаў Савета Рэспублікі, суддзяў Канстытуцыйнага і Вярхоўнага суду не пазней за два месяцы з дня абрання Прэзідэнта.

Падрабязней на сайце president.gov.by і ў Telegram

Пад увагай Першага

Неўзабаве ў Беларусі разгорнецца месячніца добраўпарадкавання. Па традыцыі ён аб’яднае людзей самых розных прафесій і ўзростаў у памкненні зрабіць нашу краіну яшчэ больш чыстай, прыгожай, квітучай. Заўсёднам суботнікаў з’яўляецца і Прэзідэнт. Толькі на будаўніцтве комплексу “Мінск-Арэна” Аляксандр Лукашэнка шчыраваў даччы.

Пачнае суботніка ў 2008-м Прэзідэнт зноў наведваў “Мінск-Арэну”. Яго брыгада заўважыла ўладкаваннем бетоннага арманяга палумру люваго пільва канькабэжнага стадыёна. Кіраўніку дзяржавы прадманэстравалі варыянты ўнутранага і знешняга аздаблення комплексу, а таксама мэблі. Аляксандр Лукашэнка падкрэсліў, што пасля заканчэння будаўніцтва ўсе аб’екты

павінны быць поўнасна загрузжаны. Афіцыйна “Мінск-Арэна” адкрылася 30 студзеня 2010 года. Прэзідэнт тады заўважыў: “Любая суверэнная і незалежная дзяржава павінна ствараць сімвалы сваёй незалежнасці і свайго суверэнітэту. А гэта заўсёды каштавала дорага. Але справа не ў грошак. Зарабёў дабражэйшае. І я ўпэўнены, што гэта аб’ект, які наладзіць гонар нашай нацыі. І мы, беларусы, можам сказаць, што і мы ўмеём такое ствараць, і ствараць уласнымі рукамі”. Сёння комплекс у стэлі хай-тэк — адна з найлепшых спартыўных пляцовак Беларусі. На “Мінск-Арэне” з гастроўльмі канцэртамі выступаюць зоркі сусветнай велічыні, праводзяцца міжнародныя спаборніцтвы на розных відах спорту. Тут жа летась адбыўся феэрнычый гранд-фінал рэспубліканскай грамадска-культурнай акцыі “Марафон адзінства”.

На лініі сэрца

Па бацькоўскай лініі ці па матчынай беларусам перадаецца гэты ген, але ў нас у крыві нянавісьць да вайны. І думка аб яе недапушчальнасці пераходзіць з пакалення ў пакаленне: канцэрт-спектакль “Лінія памяці. Код вайны” аб’яднаў пачаткоўцаў і дасведчаных творцаў у памкненні захаваць мір.

Імпрэза адбылася 20 сакавіка ў СКЦ Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта культуры і мастацтва, які разам з Міністэрствам культуры выступае ініцыятарам ваенна-патрыятычнага праекта. Яго аўтар — дацэнт кафедры харэаграфіі БДУКМ Вольга Науроўская. Задума была рэалізавана на грант Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь у навуцы, адукацыі, ахове здароўя, культуры. Летась праект “Лінія памяці. Код вайны” быў удастоены прэміі Прэзідэнта Беларусі “За духоўнае адраджэнне”.

Сёлётна паказы прымеркаваныя да 80-годдзя Перамогі ў Вялікай Айчыннай вайне і праводзяцца ў рамках інфармавання моладзі аб генэалогіі нашанага народа ў часы ліхалецця. Для праглядку запрашаюцца старшакласнікі сталіш, іншых абласцей краіны. — “Лінія памяці. Код вайны” — канцэрт-спектакль, які нясе глабальны маральна-патрыятычны меседж: кожнаму падрастанчому пакаленню мы павінны, нібы геніі памяці, перадаваць думку аб недапушчальнасці вайны на прыкладзе Вялікай Айчыннай, нібы чым, што ўжывіўся ў выхаванне людзей, — адзначаюць арганізатары праекта. — У астануючы залейнічаны студэнцкія кафедры харэаграфіі спецыяльнасцей “аэстрады і сучасныя танцы”, з прыцягненнем студэнтаў, якія навуваюцца тэатральнаму (акцёр) і інструментальнаму (піяністы) майстэрству. Важнымі ўдзельнікамі праекта з пункту гледжання маральна-патрыятычнага выхавання з’яўляюцца дзіцячыя харэаграфічныя калектывы Беларусі.

Памяць у кадрах

Кінаканцэрт “Рэвіем. Каб памталі...” заслужанага калектыву Рэспублікі Беларусь “Тэатр-студыя кінаакцёра” Нацыянальнай кінастудыі “Беларусьфільм” прэзентуе 21 сакавіка на сцэне Старадарожскага раёйнага цэнтру культуры і адпачынку. Мерапрыемства праходзіць у рамках рэспубліканскай акцыі “Культурная карта”, ініцыяванай Міністэрствам культуры.

Пастаноўка створана пад кіраўніцтвам народнага артыста Беларусі, заслужанага дзеяча мастацтваў Аляксандра Яфрэмава. У аснове — дакументальна кінахроніка, сілны са знакавых стужак “Беларусьфільма”, вершы і песні ваеннай тэматыкі. Кінаканцэрт з’яўляецца эмацыянальным напамінам пра героічнае мінулае нашага народа і падкрэслівае важнасць захавання гістарычнай памяці. Аляксандр Яфрэмаў адзначае, што ілізі “Рэ-

квіема...” была прадэкаванна пачуццём доўгу. У анатацыі да пастаноўкі ён падкрэсліў: “Я лічу, што гэта абавязак тэатраў, нашага ў прыватнасці, гаварыць пастаянна: пра героізм нашага народа, пра генэалогію нашага народа і пра тую перамогу, якую мы нікому не аддзілім, якая стала прадстаўленнем нашага гонару назульсёды”. Тэатр-студыя кінаакцёра чыніла ўдзельніца ў акцыі “Культурная карта”, гастралюючы па рэгіёнах і

знаёмчы гледачоў са сваім мастацтвам. Летась “Рэвіем...” быў прадстаўлены ў Лагойску і Чэрвені, таксама адбыліся паказы спектаклю “Фальшыўная нота” ў Маладзечне і “Аднойчы на суседняй вуліцы” ў Берасце і Бялынічах. Кінаканцэрт таксама з’яўляецца часткай праекта “Вялікая Перамога вялікага народа”, распарадкаванага Тэатр-студыяй да 80-годдзя Перамогі ў Вялікай Айчыннай вайне. Ініцыятыва стартвала напярэдні 23 лютага і ўключае

Жыць мастацтвам

Сакавіцкі нумар адкрывае сумесны праект рэдакцыі і выдавецкай установы “Культура і мастацтва”, Нацыянальнага мастацкага музея і Беларускай дзяржаўнай акадэміі мастацтваў “За дзень наступны ўсе зямлі”.

Мастацтвазнаўца Яўген Шунейка распавядае, як шчырна над захаваннем і аднаўленнем нашай архітэктурнай спадчыны кандыдат мастацтвазнаўства, прафесійны архітэктар і мастак-даследчык, дэкан мастацкага факультэта Беларускай дзяржаўнай акадэміі мастацтваў Генадзь Лаўрэцік. Алгядальнік Пётра Васілеўскага пранануе папоўніць кніжную паліцу кнігай Валерыя Калтыгіна “Артыстызм”. Распрацоўка вэб-далатку — кампанія “АР Фокс”. Мастацтвазнаўца Барыс Крэпак гадвае мастакоў-вэтэранаў Вялікай Айчыннай вайны. На жаль, ніхто з іх не дажыў да сёння. Але засталіся творы — залатыя кавалачкі іх мужных сэрцаў і добрых душ, якія працягваюць іх вечнае жыццё. Гісторыю днаствы брэснскіх мастакоў Кудко даўжэньні ў стагоддзе расказава мастацтвазнаўца Наталія Шаранговіч. Вікторыя Харытонава пранануе працягнуць на выставе графікі Уладзіміра Хіна, заляджанай у Нацыянальнай бібліятэцы Беларусі да 80-годдзя творцы.

новіца ўсё больш. З плёнам працы беларускіх кампазітараў і выканаўцаў знаёмчы Надзея Бунзіч. Прыхільнікам Мельгамыны часочны анімацыйны фільм, створаны з данамогай шчучынага інтэлекту, — “Белавеская пушча”. Алгядальнік Надзея Бунзіч запрашае ў Магілёўскае абласное філармонію, якая сёлета адзначае 35-годдзе, каб заглябіцца ў філарманічнае магію. Новая беларуская музыка запатрабавана не толькі дома, але і за мяжой. І нашых музычных прэм’ер ст-

Па старонках календара

21 сакавіка нарадзіўся Мікалай Рыгоравіч Дудчанка (1944—2022) — харэограф, ржысёр, сцэнарыст, педагог. Заслужаны дзеяч мастацтваў Рэспублікі Беларусь. У 1974 годзе разам з Валіянінай Гаявой арганізаваў прафесійны харэаграфічны ансамбль “Харошкі” пры Беларускай дзяржаўнай філармоніі. Стаў яго першым мастаком кіраўніком, у далейшым быў дырэктарам, галоўным балет-мастакм, мастаком кіраўніком харэаграфічнай студыі пры ім, балетмайстрам-пастаноўчыкам.

22 сакавіка з’явіўся на свет Аляксей Васілевіч Пысін (1920—1981) — паэт, перакладчык, журналіст. Заслужаны работнік культуры БССР. Лаўрэат Дзяржаўнай прэміі БССР імя Янкі Купалы. Сярод яго твораў кніга пра народныя песні і іх выканаўцаў “Вязоўка ля кожных варот”.

23 сакавіка нарадзілася Вольга Уладзіміраўна Галіна (1899—1980) — актрыса. Народная артыстка БССР. У 1923—1962 гадах — актрыса ў тэатры імя Янкі Купалы (спачатку — БДТ-1), пачынала працаваць пад кіраўніцтвам Е. Міршвіча. У 1948—1963-м выкладала ў Беларускам тэатральна-мастацкім інстытуце. 23 сакавіка з’явіўся на свет Ісак Ісакавіч Любан (1906—1975) — кампазітар. Заслужаны дзеяч мастацтваў БССР. Уздзельнік Вялікай Айчыннай вайны. Лаўрэат Сталінскай прэміі другой ступені за музыку да спектакля “Несцерка”. У 1928—1936 гадах — мастацкі кіраўнік Беларускага радыё. У 1932—1937-м — старшыня Саюза кампазітараў БССР. У 1937—1941-м мастацкі кіраўнік Ансамбля песні і танца Беларускай філармоніі.

24 сакавіка нарадзіўся Юрый Фёдаравіч Ступакоў (1934—1999) — акцёр. Народны артыст БССР. У 1968—1999 гадах — вядучы артыст Дзяржаўнага рускага драматычнага тэатра БССР імя М. Горькага. Таксама здымаўся на “Беларусьфільме”. У яго фільмаграфіі служылі “Руны страляючы...”, “Кульпаход у тэатр”, “Чорны замак Альшанскі”, “Дзяржаўная граніца” і інш.

25 сакавіка з’явіўся на свет Аляксандра Александровна Карыянова (1935—2002) — артыстка балета. Народная артыстка БССР. У 1954—1976-м танцавала ў трупі Дзяржаўнага тэатра оперы і балета БССР.

27 сакавіка нарадзіўся Лілія Саўляўна Мухранычэна (1906—1987) — музыказнаўца-фалькларыст. Заслужаны дзеяч мастацтваў БССР. Уздзельніца Вялікай Айчыннай вайны. У 1939—1941 гадах і з 1948-га — выкладчыца Беларускай кансерватывы. Даславава беларуская народна-песеннае мастацтва.

Важныя справы, яскравыя падзеі

У лютым Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка падпісаў указ, згодна з якім дзяржаўных узнагарод удастоены 45 прадстаўнікоў розных сфер дзейнасці. Медалём “За працоўныя заслугі” ўганаравана начальнік упраўлення культуры Гродзенскага аблвыканкама Алена Клімовіч.

ГАЛОЎНАЕ – ПРАЦА З ЛЮДЗЬМІ

У 2003-м Алену Клімовіч запрасілі галоўным спецыялістам па музеях і ахове гісторыка-культурнай спадчыны ва ўпраўленне культуры Гродзенскага аблвыканкама, у 2012-м прапанавалі пасаду намесніка начальніка, а ў 2018-м – начальніка ўпраўлення. Пад яе кіраўніцтвам працуюць сем спецыялістаў, якія курыруюць розныя напрамкі: спецыяльную адукацыю, прафесійныя калектывы, музеі і інш.

— Сфера культуры Гродзеншчыны – гэта 580 устаноў, якія аб'яднаны ў 120 юрыдычных асоб: тэатральна-відавочныя арганізацыі і музеі, установа бібліятэчнага тыпу і кінатэатры, клубныя ўстановы і заапарк, дзіцячыя школы мастацтваў і мастацкія школы. У іх працуюць сем тысяч чалавек. Наша задача выбудоўваць іх работу так, каб вынік поўнасьцю адпавядаў пастаўленым мэтам, – гаворыць кіраўнік. – Важны складальны дзейнік – узамеаўдзяненне з арганізацыямі раёнамі і Гродна, з Беларускай саюзам мастакоў і Саюзам пісьменнікаў Беларусі. Шмат увагі надаём пытанням узвядзення аб'ектаў намументальнага мастацтва, правядзенню мерапрыемстваў.

Ва ўпраўленні выбудоўвана дзейная праца са зваротамі грамадзян і юрыдычных асоб. Найбольш актуальныя пытанні пра змяненні заканадаўства аб правядзенні культурна-выдвочных мерапрыемстваў – тлумачым, кансультуем. Людзі прыходзяць і з ініцыятывай: прапаноўваюць зладзіць прэзентацыйныя кнігі, арганізаваць выставу, цікавіцца, ці можна паказаць у музеі прыватную калекцыю або выступіць на сцэне падчас свята.

Гродзенскі рэгіён асабліва: звыш 700 захаваных аб'ектаў гісторыка-культурнай спадчыны ўнесена ў Дзяржаўны спіс гісторыка-культурных каштоўнасцей, каля паловы з іх – помнікі грамадзянскай, культурнай архітэктуры і замкі. Праводзіцца сістэмная работа па іх аднаўленні – перш за ўсё ў рамках дзяржаўнага “Замкі Беларусі” і “Культура Беларусі”. Адкрыўся пасля частковай рэканструкцыі і кансервацыі Гальшанскі замак, працягваюцца работы ў Круэшкім, Літскім, Навагрудскім, Мірскім замках і ў Старым – у Гродне. У іх адрэжэнне дзяржава ўкладвае вялікія грошы, выкарыстоўваюцца і пазабюджэныя крыніцы. Есць яшчэ і аб'екты 3-й катэгорыі – менш знакавыя, радзёва забудова, якія, тым не менш, вельмі каштоўныя для кансервацыі рэгіёна ці населенага пункта. Калямакты ўзгадненне праектнай дакументацыі для правядзення рамонтных работ на такіх аб'ектах, а таксама прадастаўленне кансультацый ажыццяўляюцца ў рамках юрыдычных аблвыканкама, да нас паступаюць звароты і па гэтых пытаннях, якія рашае.

ЯК НАРАДЖАЮЦА БРЭНДЫ

— У 2018 годзе Гродзенскі аблвыканкам даў дараўніце рэгіёнам вобласці: кожны раёнцэнтр павінен мець сваё бронзавае мерапрыемства. З гэтым заданнем дэталізавалі – ідэя закруціла ўжо кожнага аграгарадка, – распавядае Алена Віктараўна. – Раённая адміністрацыя, установы культуры і творчыя людзі ахвотна адгукнуліся на ініцыятыву. У аснову свят леглі мясцовыя традыцыі і гісторыя, свой асаблівы каларыт і прычуну ўсе 17 раёнаў, а таксама горад Гродна, сталі вядомымі дзякуючы ў тым ліку і сваім брэндам. Прычым у некаторых мясцовасцях іх па некалькі. Так, Аугустоўскі канал славіцца не толькі маштабнымі мерапрыемствамі “Аугустоўскі канал запрашае сяброў” і “Свята мора”, але і маленькім – “Сапоцкінская пісанка”, што звязана з элементам з Дзяржаўнага спіса гісторыка-культурных каштоўнасцей Беларусі.

Немагчыма ўявіць Гродна без Рэспубліканскага фестывалю нацыянальных культур, Астравец – без малалейнага свята “АтамДзвіж”, Ліду без яе крыўтаных задумак або Крэва без замка і фестывалю-кірмашу, які праходзіць у яго сцяхах. Гэта і “Смаргонскія абаранкі” – мерапрыемства, заснаванае на традыцыйных выпенкі абаранкі і існаванні ў Смаргоні ў XVII–XVIII стагоддзях “Мядзведжэй акадэміі”. А як не ўспомніць пра караван-фрэт “Бацькава булка” ў Свіслачы! За тры гады ён стаў адным з самых вядомых брэндавых мерапрыемстваў Беларусі.

Культурная афіша Гродзеншчыны поўная цікавых падзей. Паводле слоў Алены Клімовіч, стратэгічным напрамкам з'яўляецца падрыхтоўка да святкавання 80-годдзя Перамогі савецкага народа ў Вялікай Айчыннай вайне. У Слоніме пройдзе ўнікальны фестываль сямейнай творчасці “Жывіце ў радасці”. Большы размах атрымаюць леташнія навінкі, сярод іх – гастрэфэст “Воранаўскі аграпарк” у аднаменным дараўніку.

Святлана ЧЭКАЛАВА
Фота аўтара і з архіва герані

НА ЎЛАСНЫМ ВОПЫЦЕ

Падчас вучобы ў БДУ імя У.І. Леніна будучы гісторык Алена Клімовіч праходзіла архіўную, музейную, археалагічную і педагагічную практыку. Веды спатрэбіліся і ў працы школьным настаўнікам, і калі вырасла паспрабаваць сябе ў музейнай дзейнасці. У 1999-м яе прынялі малодшым навуковым супрацоўнікам навукова-асветніцкага аддзела ў Гродзенскі дзяржаўны гісторыка-археалагічны музей. Стараніцца і ініцыятыўнаць маладога работніка кіраўніцтва заўважыла адразу, і неўзабаве Алена Віктараўна ўзначаліла аддзел.

— Тыя чатыры гады прыгалаваю як вельмі цікавую частку жыцця, – дзеліцца ўспамінамі суразмоўца. – Гэта шпэр мы часам вымушаны спыніць продаж квіткаў у Стары замак, бо пакуль яго праектная ёмістасць не дазваляе прыняць усіх жадаючых адначасова. А талды змагаліся за кожнага наведвальніка. Вялі практы, звязаныя з музейнай педагогікай. Адзін з самых светлых – “Сямейныя нядзельныя сустрэчы ў музеі”. Клапаціліся, каб усім было цікава і камфортна. Напрыклад, каб экскурсіі не сталімі малых, шлі падушчкі, на якія яны маглі прасесці ў зале.

Ганненскі кірмаш у Зэльве, 2024

Перш за ўсё – патрыятызм

Сярод тых, каму сёлета назначаны грант Прэзідэнта Беларусі, – галоўны бібліяграф інфармацыйна-асветніцкага цэнтра Нацыянальнай бібліятэкі Вольга Палунчанка.

Ольга Николаевна ПОЛУНЧЕНКО
Вольга Палунчанка

Малоды даследчык Раман Сцепаўнік і яго настаўніца Валіяціна Алейнікіна

Малюнак “Брэсцкая крэпасць” у дзельніцкай конкурсу мастацкіх работ Аляксея Катуні

Падчас адкрыцця пераможнай кніжнай выставы ў вёсцы Ляхавічы Іванюцкага раёна

Экспазіцыя “Абаронцы шчытаўлі на Бугам”

Фінансавая падтрымка выдзелена на рэалізацыю праекта “Быць вартым іх Вялікай Перамогі!”, які накіраваны на захаванне гістарычнай памяці, папулярызаванню літаратуры аб Гераям мінулым.

— Вельмі ўдзячная Кіраўніку дзяржавы. Ажыццяўленне маёй задумы стала магчымым праз спрыяльныя ўмовы для прафесійнага развіцця, што створаны ў нашай краіне, – гаворыць Вольга Мікалаўна. – Таксама трэба адзначыць падтрымку дырэктара па ідэалогіі, сацыякультурнай і выдавечкай дзейнасці Нацыянальнай бібліятэкі Людмілы Высоцкай. Яе мулярае кіраўніцтва, дапамога на ўсёх этапах спрыяе ўкараненню такой маштабнай ініцыятывы.

— Якія мерапрыемствы прадугледжвае праект?

— Па-першае, гэта цыкл бібліяграфічных урокаў “Пастанарэма ж і мы быць годнымі іх Вялікай Перамогі!”, якія праводзіцца па інавацыйнай аўтарскай метадыцы ў выглядзе гульнявых разведвальных, кантроль-кавых і кантэрэварысцкіх інфармацыйных аперацый.

Школьніцаў, якіх сапраўдных разведчыкаў, “закліваюць” у Наабібліятэку. Пад кіраўніцтвам бібліяграфічнай ініцыятывы “наліты” на даведніцы выданні і газетныя артыкулы, ладзіць назавальныя “засалы” ў канферэнц-зале і камп'ютарным класе міжнароднага прэс-цэнтра. Гульнявы метал навучанія спрыяе папулярнаму засваенню інфармацыі аб рэсурсах галоўнай бібліятэкі краіны.

Неўзабаве будзе запушчаны два новыя цыклы бібліяграфічных квэ-

стаў: “Дарагімі герояў Вялікай Перамогі” аб ключавых фігурах тых падзей і касцюміраваны “Казбек”, накіраваны на ўсеагульнае моладзю высокай ролі розных відэа войск у абароне незалежнасці нашай краіны.

У планах – выданне манатрафіі, які будучы змяшчаць аўтарскія метадыкі фарміравання інфармацыйнай культуры і бібліяграфічных ведаў праз прытмы патрыятычнага выхавання. Гэты вопыт могуць пераняць бібліятэкі па ўсёй Беларусі.

Асобным блокам у наш праект увайшла арганізацыя серыі перасоўных кніжных выставак “Салют вам, салдаты Перамогі!”. Распрацавана шэсць экспазіцый для школ на ваенна-патрыятычную тэматыку і пяць для заняткаў і квэстаў у нашай установе. Матэрыялы падарбаны зыходзячы з практычнасці іх выкарыстання ў навуцальных працэсе і фарміравання бібліяграфічных ведаў з улікам узроставага асаблівасцей юных чытачоў.

У студзені выставы экспанаваліся ў сталічных школах і гімназіях, з лотага паказваем іх ва ўстановах адукацыі Мінскай, Брэсцкай і Гродзенскай абласцей.

Таксама на сродкі гранта Прэзідэнта і да 80-годдзя Вялікай Перамогі зроблены высаканісныя калерныя копіі ўнікальных выдвочных дакументаў з фондаў Нацыянальнай бібліятэкі. Гэтыя матэрыялы раней не вывозіліся за межы ўстановы, шпэр іх можна дэманстраваць па-за яе сцянамі.

Яшчэ адзін важны складнік – рэспубліканскі конкурс творчых работ. Дзеці ствароўць малюнкi, каляжi і краворды, пішучь водгукi на кнігі.

Есць нават анлайн-гульня “Ползвіг настаўнікаў у галы Вав” якую распрацаваў вучань Зыбруўскай сярэдняй школы Гомельскай вобласці Андрэй Кісялёў.

Вынікі конкурсу будуць паведаваны ў пачатку мая: дзіцячае свята “Мы варты іх Вялікай Перамогі!” ахопіць некалькі дзён. Акрамя шчыраўнага ўзнагароджання пераможцаў абудоўца тэатральнага мастацтва, выступленні кніголагаў са службовымі сабакамі і ўрачысчае афармленне чытацкіх білетаў. Юных гасцей чакае паездка ў Брэсцкую крэпасць, наведванне пагранічнай заставы і Музейнага кабінета Упраўлення КДБ па Брэсцкай вобласці. Удзельнікі перададуць свае работы ў лар мерапрыемстваў у навуцальнаму комплексу, ваеннаслужачым і супрацоўнікам органаў дзяржаўнай бяспекі. Яшчэ мы плануем дзіцячым аўтапрабег і шмат чаго цікавага!

— Важнай часткай праекта стане дзіцячая навукавая канферэнцыя “Застанься Чалавекам у польмі вайны”. Раскажыце, калі ласка, пра яе падрабязней.

— Далучэнне дзіцей да даследавання падзей Вялікай Айчыннай вайны – адна з галоўных мэт ініцыятывы. Сярод тэм, зайзюленых для абмеркавання на канферэнцыі, – аніміраваныя адпаведна твораў літаратуры і мастацтва, а таксама навуковых і журналісцкіх публікацый. Свае работы ўжо падалі каля 40 навуцаніцаў. Насамрэч навуковы артыкул згодны напісаць любы дзіцячы школьнік. Мая задача – патрымаць іх у гэтай няпростай справе. Дзеця гэтага рэалізацыя інавацыйнага аўтарскага праграма “Прафесар”. У яе рамках я дапамагаю юным даследчыкам сфар-

міраваць структуру будучай работы. Для кожнага складоа наведныя пытанні, абавязальную характарыстыку крыніч інфармацыі, адрадаваны бібліяграфічны спіс. Звядзюмо з асновамі этыкі навуковага шытаня і патрабаваннямі да афармлення публікацый.

Вядучымі і малэратарамі канферэнцыі, якая пройдзе ў маі, стануць навуцаніцы. Напрыкладні будзе выданы зборнік навуковых работ.

— Вядовіча, ваш праект садзейнічае патрыятычнаму выхаванню моладзі. Чаму гэта важна менавіта для вас?

— Кожны школьнік павінен ведаць аб нашым Гераям мінулым, аддаваць даніну памяці і павагі падзвігам савецкага народа – людзей, для якіх ідэі Радзімы былі даражэйшы нават за ўласнае жыццё.

Гэтая думка знайшла адлюстраванне ў назве і змесце праекта. Бо перамога ў той вайне – гэта заслуга салдат і афіцэраў, партызан і палюльшчыкаў, піянераў-герояў, вянзюў кінчалераў і прапаўнікоў тылу. Мы павіныны вучыцца быць вартымі іх Вялікай Перамогі і зрабіць усё, каб захаваць гістарычную памяць.

Для мяне вайна – страшная трагедыя. Усе мае прадзеі загінулі на фронтэ, а прабацьку, партызанскую сувязьку, расстрайлі разам з малейкім сынам. Таму я раскавааю аб падзеях тых гадоў, не шкадуючы сілі і часу. У памяць аб тых, хто падарыў нам мірнае неба.

Да таго ж праводзіць патрыятычную работу з моладзю, тым самым абараняючы інтарэсы краіны ў інфармацыйнай сфэры, – мой праўны абавязак. Як супрацоўніца Нацыянальнай бібліятэкі і як патрыётка Бацькаўшчыны.

Даніла ПІЎКАРЭЦ
Фота з архіва герані

Да перамог у Віцебску!

У міжнародных конкурсах “Славянскага базару ў Віцебску” нашу краіну прадставяць 19-гадовая Валерыя Бернатовіч і 12-гадовая Амаля Сухан. Гэта вынік фінальных праслухоўванняў 15 сакавіка ў сёлетняй культурнай сталіцы — горадзе Іванава на Брэстчыне.

Ганна МАТОРНАЯ, галоўны рэжысёр Вялікага тэатра Беларусі, професар Акадэміі музыкі:

— Я першы раз на такім адборы, але з некаторымі ўдзельніцамі даводзілася працаваць пры падрыхтоўцы святочнага канцэрта да Дня Незалежнасці. І працаваць напружана! Бо спевакі павінны звяртацца да педагогаў, рэжысёраў. Пажадана і да кампазітараў, аранжыроўшчыкаў, каб у песні ўлічыліся найбольш якасці выканаўцы і яна была добра абкатана, стаўшы, па ўмовах конкурсу, славянскім хітом. Пераможца ж вылучалася добра папабараным рэпертуарам, моцнай падрыхтоўкай. Валерыя вылучыла ў каледжы мастацтваў, з ёй працавалі выдатныя спецыялісты.

Валеры ШМАТ, заслужаны артыст Беларусі, кампазітар, лідар арт-групы “Беларусь”:

— Раней я часта быў у журы дзіцячых адбораў і неаднойчы заўвагаў, што дзеці бываюць больш падрыхтаванымі, чым дарослыя ўдзельнікі, бо з імі праце злая каманда прафесіяналаў. Прырода гуку такая, што голас мы ўспрымаем “знутры”, зусім не так, як ён гучыць у зале на публіцы. Таму нават найлепшыя спевакі свету да апошніх дзён канцэртавання маюць педагогаў па вакале. На праслухоўванні ж некаторым бракавала вопыту, нехта не спраўляўся з сучаснымі выканальніцкімі прыёмамі, асабліва джазавымі. Нягледзячы на ​​нязначныя хібы, моладзь у нас таленавітая, ёсць добрыя галасы з вялікім дыяпазінам — гэта тыя прыродны патэнцыял, над якім трэба працаваць. Маю надзею, што ў хуткім часе мы іх пачнем на самых знакавых канцэртных пляцоўках!

Максім РАСОХА, мастак кіраўнік і галоўны дырыжор Нацыянальнага акадэмічнага канцэртнага аркестра імя М. Фінберга, старшыня журы дзіцячага адбору:

— Трыці год запар у першы конкурсны дзень дзеці будуць выступаць у Віцебску ў суправаджэнні нашага аркестра. На цяперашні праслухоўваннях у якасці песні па выбары часцей быў сусветны хіт, як у дарослых. Думаю, надалей выкладчыкі пераглядзіць айчыныя песні, звярнуцца да “песняроўскай” класікі, якая дае выканаўцам багатыя магчымасці.

Алена АТРАШКЕВІЧ, старшыня Беларускага саюза кампазітараў, старшыня камісіі “Мастацтва эстрады (спевы)” Мінскага дзяржаўнага каледжа мастацтваў, намеснік старшыні журы:

— Назіраю за юнымі выканаўцамі пастаянна, многім чула не ўпершыню і разумела, што на ўзле ў “Славянскім базару” рэальна будзь прэтэндаваць шасцёра-сямёра дзіцяй. Усё вырашала тое, як яны пакажуцца на фінальным адборы. Галасаванне было максімальна празрыстым, ніхто ні з кім не дамаўляўся: пасля кожнага выступлення ўсе члены журы перадавалі сваю паперку з выстаўленым балам, як гэта даўно прынята на тым жа “Белазаскім акордзе” ў Жоліне. У нас вельмі моцныя дзеці! З харызмай, артыстызмам, унутранай музыкальнасцю.

Аляксандр САЛАДУХА, заслужаны артыст Беларусі, пастаянны ўдзельнік “Славянскага базару ў Віцебску”:

— Я быў старшынёй журы Міжнароднага дзіцячага конкурсу на фестывалі ў Віцебску ў 2020-м. І заўважыў, як за гэты час узровень узровень нашых фіналістаў — гэтак жа, як і ўсё ў краіне ўзрастае-квітнее, ва ўсіх галінах. Сярод цяперашняй дзіцяці ўдзельнікаў былі цалкам гатовыя артысты!

Маргарыта АЛЕКСАНДРОВІЧ, народная артыстка Беларусі, выдатная салістка Музычнага тэатра, професар БДПУ імя М. Танка:

— Арганізацыя цудоўная, былі створаны ўсе ўмовы, што выяўляе клопат краіны пра дзіцяй. Узрадаваў прафесіяналізм педагогаў: яны займаюцца не толькі вакалам, а развіваюць выхаванцаў усёбакова. Атрымалася сапраўднае шоу!

Надзея БУНЦЭВІЧ

Маштабнае спаборніцтва за год у год праводзіцца ў рамках Міжнароднага фестывалю мастацтваў “Славянскі базар у Віцебску”. За ганаровую місію прадстаўляць у конкурсе Беларусь змагаюцца таленавітыя артысты з усіх куткоў краіны, а ў фінал нацыянальнага адбору праходзяць самыя моцныя і яркія выканаўцы. Сёння прэтэндаў на перамогу ў дарослай намінацыі было дзесць. Харызму і творчую індывідуальнасць удзельнікаў ацэньвалі прафесійнае журы, у выніку дыплом пераможцы атрымала навучэнка Мінскага дзяржаўнага каледжа мастацтваў.

— **Валерыя, як пачаўся ваш шлях у свет музыкі?**
— У мяне з дзяцінства было шмат творчай энергіі — спачатку накіроўвала яе ў танцы. Сур’ёзна займацца імі пачала ў пяць гадоў, а крыху пазней, дзякуючы бабулі, паспрабавала сабе ў вакальным мастацтве. Неўзабаве паступіла ў музычную школу, дзе ўпершыню выйшла на сцэну. І вось ужо каля дзесяці гадоў сьпяваю! Адметная рыса майго характару — заўсёды даводзіць справу да канца, не спыняюцца на паўдарозе да мэты. Не дзіўна, што пачатне з прафесійнага вырашылася дастацько хутка: сумневаў, што хачу звязаць жыццё менавіта з музыкай, не ўзікала.

— **А хто дапамог раскрыць ваш талент?**
— Педагог Мінскага дзяржаўнага каледжа мастацтваў, член Міжнароднай асацыяцыі выкладчыкаў вакалу Вольга Ігараўна Міранчук. Вось ужо тры гады яна займае асаблівае месца ў майм творчым жыцці — і сэрцы. Разам з ёй мы прайшлі вялікі шлях, вынікам якога стала перамога ў нацыянальным адборы.

— **Гэта ваша першая спроба патрыць на “Славянскі базар у Віцебску”?**
— Раней не замахваўся на спаборніцтва такога ўзроўню. У нашай краіне ёсць шмат маштабных пляцовак, дзе артысты могуць рэалізаваць свае творчыя памкненні. Але са “Славянскім базарам...” мяне звязваюць асабліва выдатныя моманты: з маленства глядзела і дзіцячы, і дарослыя конкурсы па тэлевізары, уяўляла сабе на вялізнай сцэне. І усё атрымалася!

— **Але ж якая праца за гэтым стаіць...**
— Да адбору рыхтавалася доўга і ўпарта. Акрамя Вольгі Ігараўны, надзвычай дапамагала таленавіты педагог, кіраўнік заслужанага аматарскага калектыву Беларусі “Сябрынка” Тацяна Трухан. Разам за месяц да фіналу мы папелі палешыць праграму, зрабіць новы аранжыроўкі і абавязкі харэаграфію, каб выступленне атрымалася яшчэ больш яркім, цікавым і запамінальным.

Вышэйшы бал падчас нацыянальнага адбору да “Славянскага базару ў Віцебску” займела Валерыя Бернатовіч. Зараз перад маладым талентам стаіць вялікая і адказная задача — годна прадставіць Беларусь на XXXIV Міжнародным конкурсе выканаўцаў эстраднай песні “Віцебск”.

— У першым туры ўдзельнікі выканалі славянскія хіты, у другім — сусветныя. Чым здзіўлялі вы?
— Першая песня — “Адночы” (музыка Яўгена Алейніка, словы Ганны Сялук), другая — “Ain't nobody” гурта Rufus. Абедзве кампазіцыі ў эмацыйным плане вельмі імпануюць мне, выканава іх з вялікім задавальненнем.

— **Што дапамагло настроіцца на поспех?**
— Падтрымка ўважлівых, адкрытых і эмацыйных глядачоў! Пасля выступленняў бурныя апладысменты яшчэ доўга не змаўкалі. Станоўчы водгук неверагодна важны, бо ён імгненна паказвае: тваё выкананне ацанілі. Бясконца натхняла таксама творчасць Ганны Благавай. На беларускай эстрадзе яна з’яўляецца майм эталонам.

— **Нарэшце вам уручылі запаветны дыплом пераможцы... Што адчулі ў гэты момант?**

— Я так старанна і доўга ішла да яго, што мяне захліснула цэлая бора цёплых пацхуццяў... Радасць была настолькі мошняй, што я расплакалася прама на сцэне! Велізарную ролю адыграла і адуванне інтэрты, якая захоўвалася да апошніх хвілін. Прыкладна я разумела, якімі вакальнымі дазвыямі валодаюць сапернікі і што выконваюць, паколькі са многімі пазнаёмлілася нашмат раней. Але іх выступленні не слухала: гэта замінае майё канцэнтраванне, павялічвае хваляванне. Таму аданіць свае шанцы на вышэйшую ўзнагароду было дастаткова складана.

— **Што для вас значыць гэтая перамога?**
— “Славянскі базар у Віцебску” — грандыёзная падзея ў культурным жыцці нашай краіны. Прайсці адбор на такі знакаміты фестываль — сур’ёзна адказнасць і вялізны крок у майё кар’еры, уздым на высокую прыступку.

— **Раней вы ўдзельнічалі ў рэспубліканскай культурна-грамальскай акцыі “Марафон адліства”. Атрыманы досвед, напэўна, дапамог на шляху да нацыянальнага фіналу?**

— Падчас марафону аб’ездзіла ўсе гарады, што было ў маршруце праекта. У дзёне з Арцёмам Скарамлем для ўдзельнікаў акцыі выканалі песні “Код ДНК”, “Сапраўды”, выступалі спікерамі на “Няндудных Нялекцыях” у шматлікіх установах адукацыі. Дзіясці пляцовак, тысячы глядачоў, насычаны графік — бясцэнная практыка для маладога артыста!

— **Не так шмат часу засталося да “Славянскага базару”. Чым папешце нас у ліпені?**

— Магчыма, тымі ж кампазіцыямі, што і на нацыянальным адборы. Зараз складана сказаць адназначна: праца над праграмай фестывалю ў самым разгары! Але на эмацыйным узроўні я ўжо гатовая да конкурсу, пачуваюся сабранай. Я павінна годна выканаць ускладзены на мяне місію і апраўдаць чаканні тых, хто дапамог дасягнуць высокіх вынікаў.

Вяліга ГРЫНКЕВІЧ

Беларус, які малюе горы

"Бештаўгорскія вяршыні", 2020

У Нацыянальным мастацкім музеі Рэспублікі Беларусь экспануецца выстава "Каўказу... Аляксандр Рубец. Жывапіс".

У ПЕЙЗАЖАХ І НАЦЮРМОРТАХ

На выставе ў Нацыянальным мастацкім музеі Беларусі творчасць Аляксандра Рубца прадставлена жанрамі пейзажа і нацюрморта, усе гэтыя карціны напісаныя за апошнія 12 гадоў у тэхніцы алейнага жывапісу. У экспазіцыі — больш за 50 палатнаў, пераважна з калекцыі аўтара, якія па-рознаму адлюстроўваюць бачанне і ўспрыманне мастаком прыроды і культуры Каўказа. Жыццёвы шлях Аляксандра Рубца вызначыў і яго адметны стыль, што спалучае нацыянальны каларыт Каўказа, традыцый рускага мастацтва XX стагоддзя, рысы еўрапейскага постмпрэсіянізму і, вядома, уплыў беларускай мастацкай школы. Матэрыя мастака ўзлеціва экстрэмаўнасць, кожная насачанасць і фактурнасць. Творы жывапісу ў выставачнай прасторы ўдала лапоўненыя прадметамі побыту, аналагічным выяўленым на карцінах, — ад салавіны і традыцыйнага каўказскага посуду пачатку XX стагоддзя да грамафона.

"На верандзе ў кафе", 2021

Аляксандр Рубец — расійскі жывапісец беларускага паходжання, прадстаўнік савецкай мастацкай школы 1960—1970-х, працуе ў жанрах пейзажа, нацюрморта і партрэта. Ён нарадзіўся ў Гродне, займаўся ў мастацкай студыі пад кіраўніцтвам Уладзіміра Салзіна ў Слуцку, скончыў Рэспубліканскую школу-інтэрнат мастацтваў імя І.В. Ахрэмчыка ў Мінску, затым Ленінградскае мастацкае вучылішча імя В.А. Сярова, іпсэр жыў на Каўказе, у прыродзе і культуры якая чорнае натхненне для сваёй работ.

ПОВЯЗЬ ТРАДЫЦЫЙ

Куратарамі выставы выступілі старшыя навуковы супрацоўнік аддзела замежнага мастацтва Нацыянальнага мастацкага музея Рэспублікі Беларусь Ганна Кузняцова і маладшы навуковы супрацоўнік аддзела замежнага мастацтва Галіна Цыдзік. Паводле іх меркаванняў, творчасць Аляксандра Рубца надзелена якас-

"Кумганы і гранаты", 2022

цю міжкультурнай успрымальнасці. У яго атмасферных палатнах з асаблівай размахайтай хадой пэндзля пераплітаюцца рысы некалькіх культурных традыцый, што адлюстроўвае ідэю касмапалітызму мастацтва, яго аб'яднаўчай сілы, якая зрывае межы паміж культурамі і нацыямі, збліжае людзей на аснове агульначалавечых каштоўнасцей і эмоцый.

Куратары адзначаюць, што краявід мастака — своеасабліва рэалістычны яго ўяўленню аб свеце, жаданне перадаць устойлівасць і веліч прыроды Каўказа, якія ён бачыў і ў якіх адбываліся. Кожны з прадставленых на выставе краявідаў адрозніваецца арگانічнай прыгажосцю каларовых сугучаў, малюўчай архітэктонікай форм, рэльефнай фактурнасцю, шырэйшай дынамічнай і выразнасцю творчай думкі, якая заўсёды знаходзіцца сябе і пластычна выказванне ў прадстаўленай прыроды. Нацюрморты Аляксандра Рубца характарызуюцца асаблівым бачаннем, якое знаходзіць пластычнае выказванне ў самой тканіне мастацкага твора. У краявідах і нацюрмортах матэрыя, ажыўлена колерам і дынамічным мажком, раскрывае паэзію фізічнага матэрыяльнага быцця прыроды Каўказа і свету рэчыў чалавек, прымушае нас трапіць у пачуццёвай рэчыўнасцю. Мастак здолеў стварыць сваю ўласную прастору, якая існуе ў асаблівым вымярэнні, дзе пануюць колер, форма і пачуццё.

ТОЕ, ШТО ЗЛУЧАЕ

Старшыня Беларускага саюза мастакоў Глеб Отчык падкрэсліў, што адкрыццё выставы папярэднічала правядзенне круглага стала з удзелам мастакоў з Масквы і Пецярбурга. Ён таксама нагадаў, што толькі цягам апошніх трох год адбылося 18 беларуска-расійскіх мастацкіх пленараў. Дырэктар Навукова-даследчага

"Горы. Кумганы. Гранаты. Дагестан", 2024

інстытута тэорыі і гісторыі мастацтваў Расійскай акадэміі мастацтваў Сяргей Ступін у прывітанні ад імя акадэміі паліца адкрыцця выставы адзначыў, што яна злучае ў мастацтве Беларусь і Стараўраполь, аднолькава важныя для творчасці і жыццёвага шляху Аляксандра Рубца.

Сам мастак згадаў сваіх беларускіх настаўнікаў, якія паўплывалі на яго творчае фармаванне. Сярод іх і знакамты Леанід Шчамялёў, чые заняткі Аляксандр наведаў і ў якім сярбавуў, нязалежна ад розніцы ва ўзросце. Таксама Рубец палярыў у калекцыю Мастацкага музея чатыры палатны: "Нацюрморт з гранатамі", "Бештаўгорскія вяршыні", "Нацюрморт з грушамі" і "Горы. Кумганы. Гранаты. Дагестан".

Выстава "Каўказу... Аляксандр Рубец. Жывапіс" будзе экспанавана да 13 красавіка.

Антон РУДАК
Фота аўтара

Казкі рознымі бываюць

Школьныя вакацыі заўжды павышаюць попыт на дзіцячыя спектаклі і канцэрты. А вясновыя канікулы ўвогуле праходзяць пад знакам тэатральнасці. Бо пачынаюцца пасля Міжнароднага дня лялечніка 21 сакавіка і ахопліваюць Міжнародны дзень тэатра 27-га. Дык што і як там на тэатральна-музычнай прасторы?

Сцена са спектакля "Спячая прыгажуня"

ФАНТАЗЫЙНЫЯ...

...казкі вучаць прудумляць новае і перасэнсоўваць старое. Тым самым выпрацоўваюць крытычнае мысленне, развіццё якага вельмі важна для дзяцей. У Магілёўскім тэатры лялек 22 сакавіка адбудзецца прэм'ера — "Казка пра маленькага Восліка". Малады расійскі рэжысёр Іван Карпаў прапануе не толькі замалоўвацца героям, які хоча стаць матыльком, але і задумвацца пра тое, ці лепей заставацца самім сабой, не губляючы сваіх фантазій.

Беларускі дзірэктыр маладзечанскай тэатр перасэнсаваў знакамітую "Спячая прыгажуня". П'еса маладога беларускага драматурга Ксенія Шталевавой глумачыць прыроду ўчынкаў герояў. Злой і добрай феямі аказваюцца сестры караля. Старэйшая, вопытная чараўніца, хоча атрымаць карону. Маладая ж, якой руйнуць даражыні, вяртае толькі вучыцца чараваць. А прычым і Прынцэса апынаецца па сваёй псіхалогіі сучасным падлеткам. Дарчы, паводле той жа казкі Шталева Паро задана аўтар напісаў і больш дарослова, насычаную прыгодамі п'есу "Пабудзіць прынцэсу", прычым выдала яе асобнай кніжкай у дзевяці версіях — па-беларуску і па-руску. Творчыя фантазіі там зашкальваюць! І вымушаюць чытачоў прудумляць уласныя працягі.

МУЗЫЧНЫЯ...

...казкі трывала прапісаліся ў сталічнай філармоніі, дзе ёсць нават структурнае падраздзяленне ФДЮ — філармонія для дзяцей і юнацтва. Як наведзіла адміністратар Ірына Трашчына, на канікулах плануецца шматлікіх мэтавыя паказы "Крышта-лёвага пантофліка", "Чырнога Катрукца на новым лад", "Нязыкікі", "Любімых казак пад музыку" па творчых Чукоўскага і многае іншае. Шківаць праграмы для дзяцей рэгулярна рыхтуюць практычна ўсе калектывы і садылісты. Так, у фарціянальнага дзета Наталлі Котавай-Громавай і Валерыя Баравікова ёсць пудоўны цыкл "Мы сыграем вам казку", у розных "серыях" якая закрануць "Пунсовае вясельце", "Пер Гонт", казкі Пушкіна. Наталлі чытае фрагменты літаратурных твораў, следзячы іх адлюстраванне ў музыцы на фоне адмыслова падобранага відэафрагмента. Уражанне — неймаверна!

У Маладзечанскім тэатры эстрады да ранейшых музычных казак дадаўся новы дзіцячы мюзікл "Чароўны патруль". Не, гэта не перапыты мультсерыяла пра шчаніт, а цалкам арыгінальны твор мастацкага кіраўніка тэатра Уладзіслава Аршокоўскай, якая, як звычайна, выступіла аўтарам і сцы і рэжысёрам. Праз зямліную гісторыю, персн, інтэраактыўны гульні дзіцяці заклікаюць быць ветлівымі. Бо ўсе казкі ў рэшце рэшт скіраваны на выхаванне дабрадзейнасці — дарабы і святлы.

Надзея БУНЦЫЧ
Фота Уладзіміра ШЛАПАКА і з архіва тэатра

...ТЭМАТЫЧНЫЯ ПРАГРАМЫ!

Яны нават не ўтрымліваюць у сабе паказ якага-небудзь спектакля, але ж навучаюць яго глядзець — і, галоўнае, ствараць. Самастойна!

— Узімку мы далзілі анімацыйную гульніваю праграму "Пухляты прыгоды з Ф'экам", — распавяла дырэктар маладзечанскай "Батлейкі" Таццяна Кушал. — На вясновыя канікулах разгорнецца "Пірацкая вечарынка". А 23 сакавіка правядзём адмысловае "Святая лялек і дзяцей". Вітаецца прыход юных гледачоў у калектывах казаных герояў. Каб завахопіць, за гэта прудумляецца зніжка на квіток амаль на тры. На працягу вечарыні будзе паўведзены вынікі конкурсу "Дзівоны свет спектакляў", удзельнікі якога даслалі нам малюнкі па нашых пастаноўках. Ёсць у нас і іншыя праграмы, нават для старэйшых класаў — напрыклад, "Бітва розумаў". Усе такія вечарынікі ўтрымліваюць майстар-класы — па выбаце лялек, прыдатных для спектакляў, і па лялькаваджэнні, акавгрыме. На свяце мюсыць працаваць двое майстроў: адзін будзе наапісць грым дзятве, другі — навучаць іх рабіць гэта самастойна. Падлеткам і моладзі палюбіліся майстар-класы па гукаражысуры, дзе выкладваюцца азы мікшыравання, працы дыджы. Ды і перад пачаткам рэпертуарных спектакляў мы часіаком выстаўляем у фар сталы з настольнымі гульнямі, за якімі дзеці з бацькамі бавяць час — весела і з карысцю.

...АСВЕТНІЦКА-АДУКАЦЫЙНЫЯ

Такія могуць забяспечыць устойліваю, не залежную ад сезона цікавасць, прычым з боку не толькі асобных бацькоў у дзень, але і школ. Асабліва калі падобныя спектаклі з самага пачатку разлічваюцца на сталыяныя і вызныны варыянты. Менавіта так адбылося, да прыкладу, з "Прыгодамі ў краіне Электрычнасці" Мінскага абласнога тэатра лялек "Батлейка" ў Маладзечане. Ідэя сыходзіла ад Дзіржэрагазазнагледу і была рэалізавана пры яго падтрымцы. Пастаўка, створаная іначэ ў лістападзе, застаецца адной з самых апагратрабаваных. Ды што там казаш, калі ў Магілёўскім тэатры лялек падобны павучальны спектакль-гульня "Дарослыя цапкі, альбо Непаслухмяная Запалка" паспяхова існуе аж з 2017-га. Можна, так адбываецца іначэ і таму, што відлюкую ролю ў такіх пастаноўках адгравваюць моманты неспарэднага ўклочэння дзяцей у прапанаваную тэму? Іншым спосаком...

...ІНТЭРАКТЫЎНЫЯ

На той жа "...Электрычнасці" прадстаўнікі энэргаагледу ці аніматары з тэатра праводзіць з дзецьмі віктарыну, уручаючы падарункі. Усё гэта працуе на замацаванне ведаў, атрыманых на працягу гульні, займальных казаных прыгод. Але ж роля забавляльнасці, элементу шоу можа павышацца. І ў рэшце рэшт нараджаюцца...

Сцена са спектакля "Чароўны патруль"

Сцена са спектакля "Спячая прыгажуня"

Сцена са спектакля "Чароўны патруль"

Россып талантаў

Бабруйская эстрадная студыя "Росы" сёлета адзначае 25-годдзе. Галоўны крытэрыі паспяхоўсці і нагода для гонару — выхаванцы, якія ярка працяюцца сябе на шматлікіх міжнародных конкурсах і фестывалях, тэатральных і эндаймных пляцоўках Беларусі і замежжа. Пра творчыя будні, дасягненні і планы заслужанага калектыву распавяла яго кіраўнік Святлана Аўрамчык.

— Святлана Рыгораўна, як з'явіліся "Росы"?
— Сваю гісторыю эстрадна студыя пачала ў 2000 годзе. Заснавала яе Юлія Гаўрылькіна пры Цэнтры дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі "Росквіт", які аб'яднаў сотні маладых людзей. У 2014-м пад кіраўніцтвам выбітнага педагога юныя артысты дамагліся ганаровага звання "Заслужаны". А праз чатыры гады "Росы" узначаліся я.

— Хто яны выхаванцы?
— У складзе калектыву — 48 удзельнікаў ва ўзросце ад 4 да 18 гадоў. Многія з іх наведваюць студыю ўжо даўно, але кожны раз з дазваляльным перапынкам на занятках, быццам бы робяць гэта ўпершыню. Некаторыя праз нейкі час спрабуюць рэалізаваць у іншай сферзе: дзяцінства — час пошуку сябе.

— А як знаходзіце юныя таленты?
— Па традыцыі ладзім праслухоўванне ў пачатку кожнага навучальнага года. Часам дзеці прыходзяць у калектыв і пасля асноўнага адбору. "Росы" з цэльнай прыналежнасцю ўсіх і заўсёды, гадоўнае — жаданне старанна займацца і неабходны ўзровень вачкальнасці зольнасцей.

— Чым, акрамя адукацыйнага складніка, вабіць студыя?
— Справа ў асаблівай атмасферы шпелны, утульнасці і дабраў, якія ахутвае нашых салістаў. "Росы" — вялікая дружная сям'я, дзе кожны прыйдзе на дапамогу, падтрымае і даць патрэбную падару ў няпростай сітуацыі.

— А як арганізаваны заняткі?
— Іх колькасць і працягласць залежыць ад узроставай катэгорыі. Малодшыя групы, напрыклад, займаюцца ў тыдзень каля трох гадзін, а старэйшыя — каля дзесяці. Асноўны ўпор робім на развіццё пэўных навыкаў. Репертуар уключае кампазіцыі фальклорнай накіраванасці, ваенна-патрыятычнай тэматыкі і іншыя яркія творы беларускай і замежнай эстрады.

— Акрамя гэтага дзеці атрымліваюць каштоўныя веды на сцэнічным, акцёрскім майстэрстве і харэаграфіі. Майстар-класы для жаночай часткі калектыву праводзяць запрошаныя візажысты. Яны раскажваюць пра важныя аспекты канцэртнага макіяжу.

— Не дзіўна, што выпускнікі студыі часта звязваюць сваё далейшае жыццё з творчасцю...

— Многія знаходзяць сябе ў акцёрскім мастацтве. Гэта, у прыватнасці, Вікторыя Гаўрылькіна, якая працуе ў некалькіх маскоўскіх тэатрах, выдзя актывную канцэртную дзейнасць. Дар'я Альпіава, вядомая па расійскіх фільмах і серыялах "Ціхіх паўдзень" і "Выпалковы калд", "Жукі". Дар'я Пазнікова, геранія кінастужак "Алігатар", "Сакрот знічкі" і іншых, выпускніца Санкт-Пецярбургскага дзяржаўнага інстытута культуры Ксенія Шулаквіч.

— Яшчэ адна наша зорачка, выпускніца Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта культуры і мастацтва Крысіна Бяспалава, працуе педагогам па вакале, актывна развіваецца як сольная выканаўца. Выхаванцы Таціяна Святлава, Алена Дабравольская, Ангеліна Багдановіч, Сандра Юсцюнел, Крысіна Скудная працуюць у мінскіх палахах культуры і тэатра. Бязмерна ганарымся фіналістам "Х-фактара" і буйнога расійскага конкурсу "Зорны шлях" Віталём Дробам. Ціпер ён — саліст Нацыянальнага акадэмічнага канцэртнага аркестра Беларусі імя М.Я. Філіпэра.

— Крамяюна гавораць аб поспехах і шматлікіх ўзнагародах...

— За апошнія два гады артысты студыі яскрава праявілі сябе ў такіх маштабных беларускіх і расійскіх спаборніцтвах, як "Ветразі мары", "Юныя таленты Беларусі", "Жар-пташка Расіі", "Скрыжакі", "Плёна пачасу для нас і 2025-ы: у Адкрытым рэспубліканскім разнажанравым конкурсе "Жарынка" ўзялі два гран-пры і два дыпламы I ступені. Міжнародны шматжанравы фестываль "Дняпроўскія азалі" прынес нам гран-пры і дыплом I ступені і яно трэ дыпламы II ступені, а на Рэспубліканскім аглядае-конкурсе дзяцінай творчасці "Добры дзень, свет!" нашы выхаванцы занялі першае месца. Яшчэ адна значная падзея — удзел саліста Уладзіслава Зотавы ў Рэспубліканскім адкрытым конкурсе маладых выканаўцаў "Беларускія таленты", дзе юнака нмінавалі на гран-пры. Кожны поспех — гэта вылікі гонару і для мяне, кіраўніцы калектыву, і для выканаўцаў студыі.

— Акрамя фестывальных пляцовак, дзе яшчэ можна пачуць "Росы"?

— Мерарысцтва роднага горада — заўсёды ў цэнтры нашай увагі. З вылікім зааваляньнем выступаем на сцэнах установаў адукацыі, віншун адмысловаў ронных дзяржаўных арганізацыяў з прафесійнымі святмі, падтрымліваем сваёй творчасцю спартыўныя каманды, сацыяльна значныя ініцыятывы і праекты. А ў хуткім часе прадставім у Бабруйску праграму да Дня Перамоі.

— Чаго чакаць ад калектыву ў будучыні?

— Калі казаць пра гэты год, то насначана і запаміналіся месца адзначыць юбілей у лістападзе. Паўрычкіна, дарэчы, ужо ідзе поўным ходам. А ўвогуле ў планах не спыняцца на дасягнутым, пастаянна і ўпоўнена рухацца да новых вышынь, радуючы публіку якаснымі і эфектнымі выступленнямі. Дакладна ведаю, што ў нашай зладжанай каманды ўсё найлепшае наперадзе.

Вялэта ГРЫНКЕВІЧ
Фота з архіва герані

Святлана Аўрамчык

На дзіцінай фестывальнай конкурсе "Хачу стаць зоркай" у Жлобіне, 2022

Канцэрт "Нам 20", прысвечаны юбілею калектыву, 2021

Ахутаць свет чараўніцтвам

Народны майстар Рэспублікі Беларусь Валянціна Сільвановіч саткала кіламетры палатна для адзення, распрацавала складаную вышыўку дэталюў сарочак і фартухоў. Ёй удалося расшыфраваць і дакладна паўтарыць аўтэнтычныя ўзоры. Вынікам карпатлівай работы стала ўнікальная калекцыя белаўзорыстых ручнікоў.

ДОТЫК ДА ЦУДОЎНАГА

— Мне было гадоў сем, калі ўпершыню убачыла, як працуюць ткачыні, — дзеліцца ўспамінамі Валянціна Генрыкаўна. — Мая бабуля, якая паймаў мастацтвам, перадала навыкі сваім дочкам. У доме адной з дачок стаяў станок. Збіраліся жанчыны, сівалі і ткалі, а я назірала. Мне ж дазвалялі размовіць скрутку нітка, чым я вельмі та гарналася.

РАРЫТЭТЫ-СКАРБЫ

Другі раз з народным мастацтвам будучая майстрыха сутыкнулася ў 2012-м, калі пасля заканчэння Беларускага дзяржаўнага педагагічнага ўніверсітэта імя М. Танка і снашчанаўні курсе маладых выканаўцаў "Беларускія таленты", дзе юнака нмінавалі на гран-пры. Кожны поспех — гэта вылікі гонару і для мяне, кіраўніцы калектыву, і для выканаўцаў студыі.

— Асабліва прываблівае майстрыху белаўзорыстае ткацтва. Такія вырабы ні з якімі іншымі не пераблытаеш: на белым палатне — белыя ўзоры, дзіўна! Ткуцца льном па лье, баваўнай на баваўне; можа выкарыстоўвацца і шаўковая нітка, але абавязкова белая. Атрымліваецца багатая фактура і светлы край.

— Мы расшыфруем этнаграфічныя ўзоры на старых ручніках і робім рэплікі — імкнемся паўтарыць да самай дробначкі, — тлумачыць суразмоўца.

— Тое ж тычыцца і абінанак — вялікіх клятчастых хустак, якія наківаюцца на плечы. Іх ткуць на асаблівым, двухмет-

ровым станку (яго выраблялі спецыяльна па замове цэнтры). Узораў, глядзячы на якія можна стварыць такія ж вырабы, на Гродзеншчыне засталася некалькі. Таму майстры шмат працуюць і на аснове старых фатаграфій.

— Да нядавня часу белаўзорыстае ткацтва было абсолютным эксклюзівам гэтага краю. Але Валянціна Сільвановіч і яе калегі з раласце перадаюць веды рукалезніцтвам з іншых раёнаў: цудоўным можна і трэба дзяліцца.

— Адроджэннем традыцыйнага слянскага строя Гродзеншчыны і лакальных мясцовасцей Лідскага раёна канца XIX — першай паловы XX стагоддзя супрацоўніца аддзела рамстваў займаюцца дзесяць гадоў. Валянціна Генрыкаўна ўваходзіла ў склад творчай групы аддзела па рэалізацыі маштабнага праекта "Ад мінулага да сучаснага". У 2017-м калектыву стаў лаўрэатам спецыяльнай прэміі Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь дзеячам культуры і мастацтва за адраджэнне традыцыйных удзельных тэхналогій ткацтва, стварэнне калектыву традыцыйнага народнага адзення Панямоння і камплектаў стылізаванага адзення з народнымі матывамі. Валянціна Сільвановіч з цэльнай распавадае пра калег:

— Вылучае традыцыйныя строй і з'яўляецца кансультантам у стварэнні традыцыйных тканін і шыву касьцюмаў малодшых навукоўцаў супрацоўніцы Ірына Дыдышэва. Неапазіны ўклад у агульную справу ўносіць народны майстар Рэспублікі Беларусь, мая напарніца ў ткацтве Марыя Шыкоўская і майстар па шыцці Марыя Андрушкевіч,

з-пад рук якой ужо больш за пяць гадоў выходзяць нашы касьцюмы.

— У раёне аўтэнтычных тканых вырабаў засталася мала — іх даўно вышеснілі пакупніцы фабрычных тканін. Але энтузіястам удалося адшукаць рарытэты ў вёсцы Зблыны — спадчыны, кашулі і нават касьцюмы. Супрацоўнічаюць таксама з рознымі музеямі Гродзеншчыны — і там сустракаюцца сапраўдныя скарбы.

— Па словах Валянціны Генрыкаўны, гродзенскаму строю ўдзельных сінтэлас. У традыцыйных кашулях вышыўка была па разрэзе пазуку, каўнеры і манжэты. Па нізе выраб ніколі не расшываўся. Колеры выбіраў прыглушаны. Да прыкладу, у андараў (спадчыны з воўны ў клетку ці ў палосы) пераважалі цёмна-сінія, фіялетавыя, зялёныя ашнелі. Але заўсёды ўкрапалася яркая нітка — малінавая, аліўкавая або белая, якая шла асобнай тоненькай паласкай. Жаночыя галаўныя ўборы былі прадстаўлены ў асноўным хусткамі, у больш раннім перыядзе — каптурамі, часам з "вухамі". Іх характэрная асаблівасць — белая аблямоўка па вышываных "вухках" і па пунічных рэдных частцы, якая атуляла лоб.

Валянціна Сільвановіч з'яўляецца носьбітам элемента "Традыцыйнае белаўзорыстае ткацтва Панямоння", які ў 2018-м уключаны ў Дзяржаўны спіс гісторыка-культурных каштоўнасцей нашай краіны.

НЯЗМЕННАЕ ЗАХАПЛЕННЕ

Лідскія майстрыхі — заўсёды аічныны творчыя святлаў, фестываляў, выстаў. З раласце сустракаюць іх і за мяжой. Год таму яны ў складзе дзеліцы Гродзеншчыны прадстаўлялі родны край на ВДНГ у Маскве, сёлета ў лютым — у Дэлеваі і культурным комплексе Пасольства Рэспублікі Беларусь у Расіі.

— З сабой вазілі станок, на якім я паказвала, як стварэцца наш белаўзорысты пуд, — раскажвае Валянціна Сільвановіч. — Беларускім традыцыйным мастацтвам цікавіліся і захапляліся многія, у тым ліку моладзь, і гэта асабліва парадвала. Кожны жадаючы змог сесці за кроны і паспрабаваць паткаць, што наменна выклікала захапленне.

— Валянціна Генрыкаўна актыўна ўдзельнічае не толькі ў выставачнай дзейнасці, яна выдзя кружок па ткацтве, майстар-класы па пляценні паясоў на ніце і ткацтве на крошчах. І ахвочых асаўно народнай промыслы заўсёды шмат: у цэнтры праходзяць экскурсіі, разгортваюцца экспазіцыі з інтэрактыўнымі элементамі, вялікая увага надаецца рабоце з дзецьмі. Народны майстар упэўнена: калі ты беларус, то мусяні ведаць культуру роднай краіны! І старацца дапамагчы ўсім жадаючым яе спазаць.

Святлана ЧЭКАЛАВА
Фота з архіва герані

Грайце, гарманісты

“Аношкаўскія музыкі” ўжо больш за 25 гадоў ураджаюць публіку майстэрскай іграй, захоўваючы і перадаючы ўнікальную музычную спадчыну. Гэты выключна мужчынскі калектыў стаў сапраўднай кузняй талентаў, выхоўваючы новыя пакаленні віртуозаў. Пра творчы шлях ансамбля гарманістаў, поспехі і выклікі расповяў яго кіраўнік Аляксей Андросік.

ПРЫСТУПКИ ДА МАЙСТЭРСТВА

— Я нарадзіўся ў вёсцы Аношкі, — гаворыць Аляксей Валер’евіч, — з дзяцінства цагнула да музыкі: спачатку фартыяна, але башкі прывезлі акардэон — і ён стаў мам асноўным інструментам. У дзясяцігоддзям узросце паступіў у Навіжыцкую дзіцячую музычную школу, затым працягнуў вучобу ў Мінскім дзяржаўным каледжы мастацтваў. Пасля заканчэння пачаў працаваць у асялеку Сноў. Праз тры гады атрымаў прапанову вярнуцца туды, дзе пачаўся мой музычны шлях, — у Аношкаўскую дзіцячую школу мастацтваў. Тут я не толькі стаў выкладчыкам, але і ўзначаліў ансамбль гарманістаў. Прызнася, спачатку было нельгка: я не іграў на гармоніку, а дзеці валодалі інструментам лепш за мяне. Давялося за месяц навучыцца, каб заслухалі іх павесу. У першай касцэльнай паездцы хлопцы жартавалі з мяне, але неўзабаве мы сталі адзінай камандай.

ЁСЦЬ ЧЫМ ГАНАРЫЦЦА

Ансамбль быў створаны ў 1997-м пад кіраўніцтвам музыканта і аднаго з першых выкладчыкаў Аношкаўскай школы мастацтваў Віктара Навумчыка. У склад уваходзілі вядомыя хлопчыкі, што заклаў традыцыю і стала свайго роду брэндам. Паводле слоў Аляксея Андросіка, гэта звязана з тым, што гармонік гістарычна лічыўся пераважна мужчынскім інструментам, і менавіта хлопцы часцей выказвалі жаданне вядомым і на прафесійным узроўні. Аляксей Валер’евіч пачынаў у творчай групе як выканаўца на ўдарных інструментах. Значнай вядоў стаў удзел у абласным конкурсе “Грай, гармонік” у 2000-м, дзе гурт атрымаў званне лаўрэата.

Пасля гэтага нас пачалі ўсебічна запрашаць, мы заявілі пра сябе і на замежных пляцоўках. У 2001-м ансамбль атрымаў званне ўзорнага, а ў 2007-м стаў стыпендыятам Прэ-

зідэнцкага фонду па падтрымцы таленавітай моладзі. У 2011-м я ўзначаліў гурт, наша актыўнасць працягнулася, з’явіліся новыя поспехі. У 2015-м мы былі ўдзельнікамі спецыяльнай прэміі Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь за захаванне нацыянальна-традыцыйнай і каніфертнай дзейнасці, расставілае кіраўнік “Аношкаўскіх музыкі”.

Калектыў стабільна паўваравае высокі ўзровень, атрымліваючы дыпломы і ўзнагароды на творчых спаборніцтвах. Ансамбль заваяваў прызавое месца на міжнародным фестывалі народнай песні і музыкі “Бараньскія музыкі — 2023”. Сёла та перамаглі ў адкрытым рэспубліканскім разнажанравым конкурсе “Жарынка”, які праходзіў у Мінску, і занялі першае месца ў VIII Міжнародным тэлепраекце “Кубак Дружбы”, што таксама адбылося ў сталіцы. Нядаўняе выступленне на гала-канцэрце Рэспубліканскага конкурсу “Добры дзень, свет!” у Маладзечне стала чарговым сведчаннем іх прафесійнага майстэрства.

ЗА САЮЗНУЮ ДЗЯРЖАВУ

У 2023-м калектыў годна прадставіў краіну на прэстыжным міжнародным фестывалі “Маладзёж за Саюзную дзяржаву” — культурнай пляцоўцы, якая аб’ядноўвае таленавітых артыстаў з Беларусі і Расіі. Форум стаў для ансамбля значнай падзеяй, якая дала імпульс для творчага росту і новай зямлі мастацтваў.

Калі гурт атрымаў запрашэнне на фестываль, уладзіла складанасць да ўдзелу не дапускаліся маладзёжныя за 16 год! Таму “Аношкаўскія музыкі” паехалі не поўным складам, а толькі з выпускнікамі і старэйшымі выканаўцамі.

— Гэта не толькі конкурс, але і магчымасць умацаваць культурны сувязі, абмяніцца вопытам, падтрымаць адзінства саюзных народаў.

Падарожжа атрымалася незабытым. Мы выступілі на адной сцэне з таленавітымі калектыўамі з розных рэгіёнаў, пазнаміліся з выбітнымі дзеячамі культуры абедзвюх краін. Асабліва ўразіла сустрэча з Мікалаем Валуевым, які правёў змястоўную гутарку пра развіццё сувязяў у сферы культуры, спорту і турызму. Такія сумесныя праекты дазваляюць моладзі адчуваць сябе часткай вялікай культурнай спадчыны. — дзельца ўражаннямі Аляксей Валер’евіч.

Важную ролю ў калектыве адгравяе канцэртмайстар Арцём Дзєравіта — былы вучань Аляксея Валер’евіча. Ён скончыў Баранавіцкі каледж мастацтваў, працягнуў навучанне ў Мінскім дзяржаўным універсітэце культуры і мастацтваў, пасля чаго вярнуўся выкладаць у родную школу, актыўна ўдзельнічаючы ў развіцці ансамбля. Нягледзячы на тое, што яго асноўны інструмент — баян, малыя педагог цалкам уключаны ў працу і ўносіць значны ўклад у поспехі гурта.

Ансамбль Бераслаўля захоўвае традыцыі беларускай народнай музыкі, прыцягваючы новых удзельнікаў і раскрывае гучанне гармоніка і інструмента “Аношкаўскія музыкі” — гэта не проста творчая суполка, а сапраўдная музычная сям’я, у якой зберагаюць і пачынаюць нацыянальную культурную спадчыну.

Ганна КАЛІНІНА
Фота з архіва калектыва

ТВОРЧЫЯ ЭКСПЕРЫМЕНТЫ

— Мы выконваем пераважна народную музыку, але часам эксперыментуем, каб быць бліжэй да сучаснай аўдыторыі. Напрыклад, нядаўна дадалі ў рэпертуар фрагмент песні “Чорны бумер” Сяргея — гледачам спадабалася. Часам сам нешта пішу, адаптую пад дзясей. Таксама выконваем творы першага кіраўніа ансамбля Віктара Навумчыка, — адзначае Аляксей Андросік.

АД ПЕРШЫХ НОТ

— У ансамбль прыходзіць навуцэнцы з 2-га класа і займаюцца да 11-га. На пачатковым этапе засвойваюць рэпертуар, а праз 3-4 гады ўжо выступаюць на канцэртах. Выядама, усе дзеці розныя, але большасць імкнецца да поспеху з энтузіязмам. Інтэрас да гармоніка сярод моладзі захоўваецца. Гэтым інструментам лічыцца авадлодзі, чым баяням ці акардэонам, — тлумачыць Аляксей Валер’евіч.

Выпускнікі працягваюць падтрымліваць ансамбль: удзельнічаючы ў рэпетыцыях і канцэртах, выязджаючы на мерапрыемствы, калі ўзнікае неабходнасць. Старэйшыя браўць шэфства над малодшымі, дапамагаючы ім разбірацца новы матэрыял.

Якая прыгажосць!

На канцэртах фальклорных калектываў Аццябрскага раёна Гомельскай вобласці глядачы не толькі атрымліваюць асалоду ад душэўнага выканання беларускіх народных песень і танцаў, але і любуюцца касцюмамі. Бо падобныя традыцыйныя строі ў рэдкім музеі знойдзеш. Апрачаюць у іх самадзейных артыстаў умельцы раённага Дома рамёстваў.

КАЎНЯРЫ, САЯНЫ, СКІНДАЧКІ

Каб убачылі свет калекцыя касцюмаў, а таксама паясоў, вышыванак і ручнікоў, характэрных для Аццябрскага раёна, а ў іншых населеных пунктах былі папулярныя так званыя чапсы са скіндачкамі — маленькімі ручнічкамі, якія мацаваліся да галаўнога ўбору заву.

У Ляскавічах у вышываў быў распаўсюджаны раслінны арнамент. У Гарошавічах жа і ў Карме аддавалі перавагу буйным геаметрычным узорам, якія неслі больш глыбокі сакральны сэнс.

Часам традыцыйны выраб, характэрны для адной вёскі, апынаўся ў руках майстэрстваў з іншага населенага пункта, што магло прывесці да шкававай трансфармацыі.

Ташына Васільеўна ўспамінае: — Нешк мая бабуля задумала саткаць такую ж паясок, як у кумы, якая жыла на мяжы Калінаўскага раёна. Ёй не халіла чырваной ніткі — скончыла бардовай. Там было восем перакладаў, а яна зрабіла чатыры, — паястак атрымаўся больш прамывугольным. Не адзін да алнаго з арыгіналам, але таксама прыгожа! Калі такое адбывалася, то “падгледжаная” рэч з часам прыжывалася ў новай мясцовасці.

А да кашуль жыхарак вёскі Рэсвег і Маісеўка належаў каўнер таксама ў зборку, але ўжо падвойны.

Народны майстар Рэспублікі Беларусь Марыя Сарнаўская

У вёсках Ламавіцкага сельсавета спадніцу асобна не насілі: да яе прышывалі безрукаўку (камізэльку). Такі від адзення называўся саян. Нездзе жанчыны пакрывалі галаву наміткай, а ў іншых населеных пунктах былі папулярныя так званыя чапсы са скіндачкамі — маленькімі ручнічкамі, якія мацаваліся да галаўнога ўбору заву.

У Ляскавічах у вышываў быў распаўсюджаны раслінны арнамент. У Гарошавічах жа і ў Карме аддавалі перавагу буйным геаметрычным узорам, якія неслі больш глыбокі сакральны сэнс.

Часам традыцыйны выраб, характэрны для адной вёскі, апынаўся ў руках майстэрстваў з іншага населенага пункта, што магло прывесці да шкававай трансфармацыі.

Ташына Васільеўна ўспамінае: — Нешк мая бабуля задумала саткаць такую ж паясок, як у кумы, якая жыла на мяжы Калінаўскага раёна. Ёй не халіла чырваной ніткі — скончыла бардовай. Там было восем перакладаў, а яна зрабіла чатыры, — паястак атрымаўся больш прамывугольным. Не адзін да алнаго з арыгіналам, але таксама прыгожа! Калі такое адбывалася, то “падгледжаная” рэч з часам прыжывалася ў новай мясцовасці.

У ПЕРШУЮ ЧАРГУ — ТРАДЫЦЫІ

Аццябрскі раёны Дом рамёстваў быў створаны ў 1998 годзе. Да таго часу супрацоўнікі металгандыя цэнтра пры аддзеле культуры Аццябрскага райвыканкама, у лік якіх уваходзіла і Ташына Халадок, пры ўдзеле мясцовых энтузіястаў здолелі запасаць вельмірую колькасць найкаўдэйшага матэрыялу.

Народны майстар Рэспублікі Беларусь Тамара Станіслаўчык

Загачык Аццябрскага раённага Дома рамёстваў Ташына Халадок

— Вельмі хацелася пусціць яго на карысць людзям: паказваць, расказаць, навучаць, — кажа Ташына Васільеўна. — І такіх магчымасці прама даславіла ўстанова культуры новага тыпу — Дом рамёстваў. Цяпер яго на прапе называюць галоўным цэнтрам развіцця рамесніцкай справы на Рудзельчыцы. Наша работа накіравана на развіццё народнай і дэкаратывна-прыкладнай творчасці ва ўсіх яе праявах. У першую чаргу гэта датычыцца традыцыйных рамёстваў, якія існавалі раней і існуюць цяпер у рэгіёне.

ТОЛЬКІ ДОБРЫЯ СПРАВЫ

Вялікая праца калектыва была аэнона па заслугам: на выніках 2017 года Аццябрскі раёны Дом рамёстваў стаў лаўрэатам спецыяльнай прэміі Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь дзеячам культуры і мастацтва за значны ўклад у захаванне і папулярызаванне традыцыйных ткацкіх рамёстваў, актыўную выставачную дзейнасць.

Свой Дом рамёстваў супрацоўнікі называюць вялікай творчай майстэрняй. Сярод таленавітых і вопытных умельцаў — тры народныя майстры Рэспублікі Беларусь: па ткацтве і пшэнічнай паясоў — Марыя Сарнаўская, па вырабе традыцыйнага касцюма і народнай лямкі — Тамара Станіслаўчык, па саломалі пшэнічнай — Ірына Дабранская, якая стварыла высокі ступень у канцы 2024 года. Дарчы, яна асабліва на высокім узроўні і ганарыцца. А Ташына Халадок яшчэ тэж на кроснах, вышывае, займаецца саломалішчэннем і вяртае; удзельнічала ў распаўсюду і стварэнні калектыва касцюмаў.

Рудзельскіх рукадзельніц добра ведаюць не толькі ў рэгіёне. Іх ахвотна запрашаюць да ўдзелу ў абласных выставах, конкурсах, пленэрах, у такіх значных мерапры-

ТОЛЬКІ ДОБРЫЯ СПРАВЫ

— Гэты год у Беларусі праходзіць пад знакам 80-годдзя Перамогі савецкага народа ў Вялікай Айчыннай вайне, а таксама аб’яўлены Годом дабраўпарадкавання. Гэтыя напранкі — прыярэтыя, — дзельца па планах загадчык РДР. — Мяркуюцца ўдзел у шматлікіх раённых, абласных і рэспубліканскіх мерапрыемствах, арганізацыя і правядзенне выстаў творчых работ нашых майстроў, суботнікі па навізленні парадку, акуптурванне тэрыторій.

У нас ёсць клуб “28 пшэлек”, які ўваходзіць у аматарскае аб’яднанне па вязанні “Абярэз”. Удзельнічаюць займаюцца дабрачынасцю: для існаўдзіць з Гомельскай вобласці, якіх нарадзіўся раней за належны тэрмін, вяртаць ваўняныя шкарпэткі, шпатачкі, кофтычкі, камізэлькі — перадаюць разам з ім цяпло сваіх рук, клопат і пяшчоту. А зусім хутка пачнуцца школьныя канікулы. Гэта значыць, асабліва ўвагу надамо дадуць удзелу ў абласных выставках, конкурсах, пленэрах, у такіх значных мерапры-

Святлана ЧЭКАЛАВА
Фота з архіва Аццябрскага РДР

(Працяг. Пачатак у 6-8, 10, 2025)

Чарноўскія. Слынным род

Першая беларуская фалькларыстка і этнограф Марыя Чарноўская, графік і мастацтвазнаўца Міхал Чарноўскі... Хто яшчэ з Чарноўскіх пакінуў след у гісторыі? Працягваем знаёміцца з прадстаўнікамі слыннага роду.

Сённяшняя глава прывесчана двум іншым братам Марыі — Станіславу і Людвіку, які, магчыма, даводзіцца сваёкам кампазітара Міхаіла Глінкі. Таксама прыгадаем сыноў Станіслава — Яўстаха і Юльяна, што былі сябрамі і палічнікамі класіка беларускай літаратуры Францішка Багушэвіча.

СЛОВА ЗНАЎЦЫ

У мінулы раз, калі гаворка ішла пра Міхаіла Чарноўскага, мы пачалі з успамінаў “Колькі гадоў майей малодсці ў Вільні” (1818—1825), што пакінуў лекар і мемуарыст Станіслаў Марашка (1802—1853). Сёння звернемся да яго зноў: “Станіслаў, малодшы брат яго (Міхаіла. — 3.Ю.), таксама з вялікімі ўсямі. Больш за 15 гадоў вучыўся медыцыне. Слухаў, слухаў і слухаў. Нарэшце і сам паве-рыў, што наасудыцца. Наважыўся на экзамен і, як я потым чую, знайшоў у Вільні людзей, што мелі да яго лава. Чалавек годны, але таксама мала гаварыў, ад людзей трымаўся ўбаку і ў тым, магчыма, меў вялікі розум. Запмыта, алдавзав звычайна красамоўна ўмешкаў, але не словам. На галаве насіў вялікі чуб, накітаваў пера-бнаеўня, па мовзе таго часу. Грэн-ца, з парадзі брата-крытыка”.

А цяпер дапоўнім партрэт віленскага лекара Станіслава Чарноўскага больш канкрэтнымі звесткамі — з жыццяпісу.

АДЗІНЫ З ДЗЯЦЕЙ

Станіслаў — адзін з дзяцей лойча-га да мсіслаўскага Юзафа Чарноўскага і Петраўлі Ваводскай, чый дзень і месца нараджэння ведаем дакладна.

Згодна са знойдзенай намі метры-кай, 26 верасня 1797 года ў віленскім касцёле Святых Пятра і Паўла адбы-лося дапаўненне хросту Станіслава, які прыйшоў на свет 21 верасня 1789 года ў маёнтку Лапацінскіх Кайраны. Паўна, тут нарадзіліся і іншыя дзе-ці Чарноўскіх, пакуль іх старая ка-мяніца, набытая ў 1787-м Юзафам у самым цэнтры Вільні, перабудоўва-лася пад патробу новага гаспадары. Сведкамі на хросце Станіслава сталі янавіельможны Тадэвуш Лапацін-скі, ваявода берасцейскі, і Элеанора Контрым (пра месца стала жонкай Яна Свінцішка, а Свінціцкі — сва-ікі і Лапацінскіх, і Чарноўскіх). А яшчэ праз месяц Юзафа Чарноўскага арыштавалі па падазрэнні ў падрыв-тоўчы паўстання і разам з палічні-камі адправілі ў Табольск. Немалая лодышы брат яго (Міхаіла. — 3.Ю.), таксама з вялікімі ўсямі. Больш за 15 гадоў вучыўся медыцыне. Слухаў, слухаў і слухаў. Нарэшце і сам паве-рыў, што наасудыцца. Наважыўся на экзамен і, як я потым чую, знайшоў у Вільні людзей, што мелі да яго ла-ва. Чалавек годны, але таксама мала гаварыў, ад людзей трымаўся ўбаку і ў тым, магчыма, меў вялікі розум. Запмыта, алдавзав звычайна краса-моўна ўмешкаў, але не словам. На галаве насіў вялікі чуб, накітаваў пера-бнаеўня, па мовзе таго часу. Грэн-ца, з парадзі брата-крытыка”.

ВЕЧНЫ СТУДЭНТ

Спярыша вучыўся Станіслаў у гім-назіі, потым, які і іншыя браты, па-ступіў у Віленскі ўніверсітэт. Атры-маўшы ступень доктара філасофіі (1811), Чарноўскі ў 1823-м узяў но-вую вяршыню — ступень доктара медыцыны. Дысертацыя (32 стар-онкі), з якой 33-гадова выпускнік выйшаў на абарону, на вокладцы мела назву “Dissertatio inauguratis chirurgica de phlebitide” (больш вядо-ма як “De phlebitide”) і прысвяча-лася тромбалефіту, грознай і тады, і сёння хваробе (запаленню сценак венаў). Маркуючы па ўсім, для таго часу праца была наватарская, таму загалда аб ёй адрэз увайшла ва ўсе еўрапейскія даведнікі найноўшых медыцынскіх выданьняў. Магчыма, дысертацыя Чарноўскага захавала-

СЯБРЫ БАГУШЭВІЧА

А зараз слова пра сыноў Стані-слава, што перажылі бацьку і трохкі віленскай беларускім даследчыкам. Яўстах з 1858 па 1861 гады вучыўся ў Пешябуржскім універсітэце, дзе ўваходзіў у студэнцкі гурток “Агуд”. Не завяршыў адукацыю і ў лістапа-дзе вярнуўся на радзіму. Ажаніўся з Аляксандрай Каролін (яе прозвішча ў адной з метрык запісана як Каро-нін). Меў з ёй сына Аляксандра і да-чочку Ізабэлу, Марыю, Юлію і Алену. Жыў у маёнтку Спрагуні (на поўнач ад Ашмян), які належаў яго маці. Па-мёр у Вільні 17 студзеня (4 студзеня па старым стылі) 1905 года і пахаваны на Росках. Магіла і цяпер знаходзіцца пры муры, злева ад увахода на Росы (з правага боку — магіла літаратара Яўдзіна Ш.).

ПРАЗ ДАТЫ

У 1828—1831 гады дыпламаваны доктар Чарноўскі служыў лекарам пры віленскім паштаме, потым абавязваў прыватнай практыкай. Быў сябрам віленскага таварыства Дабрачыннасці. У 1830-х немала-вуч ўжо Станіслаў ажаніўся са Стані-славай, дачкой Пятра Зяноўчына і Фартуныты Міманскай, трохістары ашмянскіх. У 1837-м (27 красавіка па старым стылі) першынец Анастас-ка Станіслаў нарадзіўся, які і ўсе іншыя дзеці, у Вільні. За ім 29 мая 1839-га прыйшоў на свет Яўстах Ка-вузім (17 мая па старым стылі), а 25 лістапада 1840 года — Юліян Алаізі-Дыдак (13 лістапада па старым сты-лі). Апошняя нарадзілася Філаме-на Петраўлі Яяна (25 верасня па старым стылі).

Старым Станіслаў Чарноўскі 25 ліпеня (13 ліпеня па старым сты-лі) 1856 года ад халеры. Зарыла-ні гэта ў доме Чарноўскіх. Пакінуў доктар пасля сабе ўдаву і двух сы-ноў — Яўстаха і Юльяна. Пахава-лі яго на віленскіх Росках, побач з маці і малодшымі дзецьмі (магіла захавалася).

СЯБРЫ БАГУШЭВІЧА

А зараз слова пра сыноў Стані-слава, што перажылі бацьку і трохкі віленскай беларускім даследчыкам. Яўстах з 1858 па 1861 гады вучыўся ў Пешябуржскім універсітэце, дзе ўваходзіў у студэнцкі гурток “Агуд”. Не завяршыў адукацыю і ў лістапа-дзе вярнуўся на радзіму. Ажаніўся з Аляксандрай Каролін (яе прозвішча ў адной з метрык запісана як Каро-нін). Меў з ёй сына Аляксандра і да-чочку Ізабэлу, Марыю, Юлію і Алену. Жыў у маёнтку Спрагуні (на поўнач ад Ашмян), які належаў яго маці. Па-мёр у Вільні 17 студзеня (4 студзеня па старым стылі) 1905 года і пахаваны на Росках. Магіла і цяпер знаходзіцца пры муры, злева ад увахода на Росы (з правага боку — магіла літаратара Яўдзіна Ш.).

Юльян спярша таксама вучыўся ў віленскай гімназіі. Аднакласнікамі яго былі вучылі кляск беларускай літаратуры Францішак Багушэвіч, інжынер і аркестра Зыгмунт Міней-ка (танаровай грамадзянін Грэнцы Дабрачыннасці. У 1830-х немала-вуч ўжо Станіслаў ажаніўся са Стані-славай, дачкой Пятра Зяноўчына і Фартуныты Міманскай, трохістары ашмянскіх. У 1837-м (27 красавіка па старым стылі) першынец Анастас-ка Станіслаў нарадзіўся, які і ўсе іншыя дзеці, у Вільні. За ім 29 мая 1839-га прыйшоў на свет Яўстах Ка-вузім (17 мая па старым стылі), а 25 лістапада 1840 года — Юліян Алаізі-Дыдак (13 лістапада па старым сты-лі). Апошняя нарадзілася Філаме-на Петраўлі Яяна (25 верасня па старым стылі).

Старым Станіслаў Чарноўскі 25 ліпеня (13 ліпеня па старым сты-лі) 1856 года ад халеры. Зарыла-ні гэта ў доме Чарноўскіх. Пакінуў доктар пасля сабе ўдаву і двух сы-ноў — Яўстаха і Юльяна. Пахава-лі яго на віленскіх Росках, побач з маці і малодшымі дзецьмі (магіла захавалася).

ЛЮДВІК І “ПАЛКОЎНІК ДЭМІ”

З успамінаў Станіслава Марашка-га Людвік Чарноўскі пастае чалавек легкадушным і бясскрыўдным. Усе жыццё гэтага брата Марыі, па мерка-ванні Марашкага, прайшло ў танцах на баях і рудухах. Часам трапляў Людвік у камічныя сітуацыі, на апі-санні якіх Марашка не пашкаваў

трамунта. Але ці быў ён сапраўды такім ужо “апаравым ад жыцця” на-валяем, што жыў адным днём? Ду-маецца, Марашка з нейкай прычыны перабольшыў “дасгненні” Лаівы (такую мянушку меў Людвік). Людвік Чарноўскі добра ведаў пра-фесара Яхіма Лявелья — захаваўся ліст, напісаны да яго даволі па-сід-лоўна падручніка для авалодання па-чатковай граматай — “Элементар для добрых дзетак каталікоў”. Пуб-ліцыст, гісторык, святар Адам Стан-кевіч заўважыў, што ў тым буквары “мова беларускай дэталі чыстая” і што ў ім моцна гучыць патрыятыч-ная ідэя: “Усе людзі павінны любіць і жаляць зямлю, на якой радзіліся, у яе ўстаінах ёсць кароткая, але ста-ноўчая згадка пра Чарноўскага. Але найбольш цікавая канкрэтыка знайшлася ў Нацыянальным гіст-рычным архіве Беларусі — у судовай справе, гадоўным фігурантам якой з’яўляўся Людвік Чарноўскі.

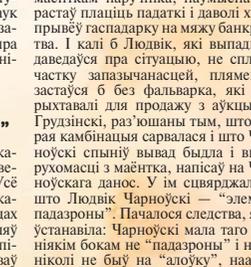
Па-першае, гэта яго ўласнае сшырчэнне, што і яго дзед, і баць-ка паходзілі з Чарыкаўскага павета. Па-другое, стаў вядомы лёс Чарноў-скага паста 1830-га, калі ён знік з Ві-льні. Калія 1831-га Людвік ажаніўся з Аляксандрай Губінінчай і атабарыўся ў яе маёнтку Губінінчы, дзе за 15 гадоў апекуном дзяцей Уладзіслава Сы-равоміі (сям’я пасля смерці паэта фальшчэна засталася без сродкаў). Дзейнасць таварыства “Пятко-вічы” была даслававана саўвясным гісторыкам Зенці Талыўскай. Яе публікацыя “Создание Опшын-ской революционной организации и общество “Пятковичей” в 1861—1862 гг.” (Ученые записки Института славяноведения (Академия наук ССРСР), т. 29, 1965) да гэтага часу за-стаецца гадоўнай крыніцай ведаў пра таварыства і пра ролю ў ім плямён-ніка Марыі Чарноўскай.

ПРЫ ЧЫМ ТУТ КАМПАЗІТАР?

Глінкі, з якімі парадніліся Чарноў-скія, па ўсёй верагоднасці, паходзіць з таго самага роду, што і знакаміты рускі кампазітар. Як вядома, прок-лі Міхаіла Глінкі (дарэчы, які і Чар-ноўскі) у сярэдзіне XVII стагоддзя жыў у Смаленскім ваяводстве ВКЛ. У 1634-м, калі пачалася вайна, сма-ленскі шляхціч Пятрыян Уладзіслаў Глінка трапіў у палон. Мушкет, каб за-хаваць маёнтка (а можа, і жыццё) ён прасягнуў на вернасць маскоўскаму цару Аляксею Міхайлавічу і прышоў прывадаць. А праз 150 гадоў на свет прыйшоў яго нашчадак, якому далі імя Міхаілі і якому лёс наканваў на-дзясулі змяніць твар рускай музыкі.

Працяг будзе.

Зміцер ЮРКЕВІЧ

Вільня. Вулічныя сцэны. Казімір Бахмотовіч, 1837

рог, 13 гадоў служыў у дзяржаўных установах пад кіраваннем віленскага генерал-губернатора, меў чын і “анічкіх заўваг па службе”. Тады Гру-дзінскі напісаў новую кляўзу, ні-быта Чарноўскі — “прыбыш з-за мя-жы” і лезь не дзяржаўны зланышча. А падаў новы данок, падпісаўшыся імям нікому невядомага “палкоўні-ка Дэмі”. Следства выкрыла і гэтыя хітрыкі Грудзінскага. Па выніках з Чарноўскага знілі ўсе падазрэнні, а кляўзініка выправадзілі з незаконна захоплената маёнтка.

ПРЫ ЧЫМ ТУТ КАМПАЗІТАР?

Глінкі, з якімі парадніліся Чарноў-скія, па ўсёй верагоднасці, паходзіць з таго самага роду, што і знакаміты рускі кампазітар. Як вядома, прок-лі Міхаіла Глінкі (дарэчы, які і Чар-ноўскі) у сярэдзіне XVII стагоддзя жыў у Смаленскім ваяводстве ВКЛ.

У 1634-м, калі пачалася вайна, сма-ленскі шляхціч Пятрыян Уладзіслаў Глінка трапіў у палон. Мушкет, каб за-хаваць маёнтка (а можа, і жыццё) ён прасягнуў на вернасць маскоўскаму цару Аляксею Міхайлавічу і прышоў прывадаць. А праз 150 гадоў на свет прыйшоў яго нашчадак, якому далі імя Міхаілі і якому лёс наканваў на-дзясулі змяніць твар рускай музыкі.

Працяг будзе.

Вільня. Вулічныя сцэны. Казімір Бахмотовіч, 1837

Афіша з 21 па 28 сакавіка

НАЦЫЯНАЛЬНЫ МАСТАЦКІ МУЗЕЙ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

г. Мінск, вул. Леніна, 20, тэл.: 8 017 3970163 (аксусірынае бюро)

- **Пастаянныя экспазіцыі.**
- **Выстава “Страты і вяртанні. Лісты мастацкіх каштоўнасцей Дзяржаўнай карціннай галерэй. 1939–1957”.** Прымеркавана да дзяю юбілейнага дат: 80-годдзя з дня вызвалення Беларусі ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў і 85-годдзя з дня заснавання Нацыянальнага мастацкага музея Рэспублікі Беларусь. **Да 23 сакавіка.**
- **Выстава “Расіа – Беларусь. Скрыжаванне лёсаў”.** **Да 31 сакавіка.**
- **Выставачы праект “Мастацтва ў археалогіі”.** **Да 6 красавіка.**
- **Выстава “Кайкуя...Александр Рубец. Жывіліні”.** **Да 13 красавіка.**
- **Інклюзіўны арт-праект мастака Васіля Зянько “Архітэктурнае спадчына... Кропі...”.** (вул. Леніна, 20, вестыбюль). **Да 14 красавіка.**
- **Экспіцыі: “Самыя-самыя...” (6+).**
- **“Мусоры і вяртанні” (6+), “Казі Усход” (10+), “Міхал Серажыцкі. Лісты і Рына” (10+), “Партрэты даўнім мінчанам пакаленняў...” (10+), “Пляч мой кіннак” (16+), “Жаночы партрэт” (16+), “Мінск у музеі” (16+).** Правадзіцца заўсёды.

МУЗЕЙ “ДОМ БАНЬКОВІЧАЎ. КУЛЬТУРА І МАСТАЦТВА 1-Й ПАЛОВЫ ХІХ СТ.”

г. Мінск, вул. Літэратурна-вышэйшай, 35а, тэл.: 8 017 3637786, 8 017 3588878

- **Пастаянная экспазіцыя.**
- **Выстава мастака Паўла Абдзінскага “Архітэктурны родныя мясціны”.** Выстава прысвечана 95-годдзю з дня нараджэння мастака. **Да 6 мая.**
- **Выстава “Свет мастацтва ў свеце фар-вору”** з калекцыі Віктара Суворова – зборнічка, члена праўлення Беларускага рэспубліканскага грамадскага аб’яднання спецыялістаў па мастацтве. **Да 13 мая.**
- **Праграма “Капшыня «люстры» шліхецкай сядзібы”.** Правадзіцца заўсёды.
- **Квэз “Таямніцы старажытнай сядзібы”.** Паўнарады запіс. Правадзіцца заўсёды.
- **Квэз “Пішукі мінулага”.** Правадзіцца заўсёды.
- **Экспіцыя “Інтэр’ер шліхецкай сядзібы”.** Паўнарады запіс. Правадзіцца заўсёды.
- **Экспіцыя “Шлях мастака Валенція Ваньковіча”.** Паўнарады запіс. Правадзіцца заўсёды.
- **Экспіцыя “Сядзібы партрэт”.** Паўнарады запіс. Правадзіцца заўсёды.

НАЦЫЯНАЛЬНЫ ЦЭНТР СУЧАСНАГА МАСТАЦТВА РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

г. Мінск, вул. Нахрасава, 3, тэл.: 8 017 2530331, час працы: серада – нядзеля з 12.00 па 20.00

- **Персанальныя выставы Тэрара Даналяна “Па алы паміці...”.** **Да 23 сакавіка.**
- **Выстава жыццяпісных работ Аляксандра Казлоўскага “Венчае быццё светлабудовы”.** **Да 23 сакавіка.**
- **Персанальныя выставы Віктара Бутры “Эфект назіральніка”.** **Да 23 сакавіка.**
- **Выстава “Джыз! Казі! Вясні!”.** **Да 30 сакавіка.**

г. Мінск, пр-т Незалежнасці, 47, тэл.: 8 017 2530332, 8 017 3990978, час працы: аўторак – нядзеля з 12.00 па 20.00

- **Выставачы праект “Мода. Памік прыгажосці і прырасам”.** **Да 13 красавіка.**

Валікі тэатр Беларусі

аб’яўляе конкурс на замшчэнне вакантных пасада па творчай спецыяльнасці “артыст аркестра” ў групы 1 і 2 скрыпак, альту, арфаў і труба.

Дадатковыя інфармацыя на сайтах bolshoi-belarus.by і gsz.gov.by

Заслужаны калектыў Рэспублікі Беларусь Прэзідэнцкі аркестр Рэспублікі Беларусь

аб’яўляе конкурс на замшчэнне вакантных пасады: артыст эстрадна-сімфанічнага аркестра: скрыпка — 1 чал. на поўную стаўку; скрыпка — 1 чал. на 0,5 стаўкі.

У конкурсе могуць прыняць удзел музыканты з вышэйшай і сярэдняй спецыяльнай адукацыяй, якія валодаюць неабходнымі навыкамі

і практыкай ігры ў аркестравым калектыве.

Ахвотны прыняць удзел у конкурсе падаюць пісьмовую заяву ў адміністрацыю Прэзідэнцкага аркестра Рэспублікі Беларусь.

Да заявы прыкладаюцца:

- асабісты лістак па ўліку кадры;
- аўтабіяграфія;
- копія дыплома аб вышэйшай або сярэдняй спецыяльнай адукацыі;
- копія пашпарта;
- копія працоўнай кніжкі;
- фатаграфія для дакументаў 3х4;

7. праграма выступу да 15 хвілін: буйная форма 1 п’еса.

Конкурсная камісія мае права прапанаваць удзельнікам праслухоўваната нотны матэрыял для чытання з аркуша.

Удзельнікі конкурсу падаюць вызначаныя дакументы з паметкай

“На конкурс у адміністрацыю Прэзідэнцкага аркестра Рэспублікі Беларусь”.

Пачатак прыёмнага перыяду да 18.04.2025 г.

Дадатковыя інфармацыя на тэлефонах: 229 90 08, 229 90 04.

МУЗЕЙ В. К. БЯЛЫНЦАГА-БІРУЛІ
г. Мэргель, вул. Ленінскага, 37, тэл.: 8 0222 650203, 8 0222 658800

- **Пастаянныя экспазіцыі.**
- **Выстава “Беларускі народны код нацыянальнай якасці. Шэдэўры народных мастакоў за збору Нацыянальнага мастацкага музея Рэспублікі Беларусь”.** **Болшы да 30 траўня жыццяпісу, графікі, скульпуры.** **Да 4 мая.**
- **Art-telortium “Зраўмелое мастацтва”.** Правадзіцца заўсёды.

Падрабязненні на сайце artmuseum.by альбо па тэлефонах: 8 0222 650203, 8 0222 658800.

БЕЛАРУСЬ ДЗЯРЖАЎНЫ МІСЦЫНСТВА АЙЧЫННАЙ ВАЙНЫ
г. Мінск, пр-т Пераможцаў, 8, тэл.: 8 017 2030792, 8 029 1440792

- **Пастаянная экспазіцыя.**
- **Часова экспазіцыя “Рарытэты музея”,** прысвечаная 80-й гадавіне Вялікай Перамоты.
- **Часова экспазіцыя “Дзіўная памяці верны”.** прысвечаная 80-годдзю вызвалення Беларусі.

Падрабязненні ў сацыяльных сетках і на сайце warmuseum.by.

МУЗЕЙ БЕЛАРУСКАГА НАРОДНАГА МАСТАЦТВА
Мінскі р-н, Астравіцка-Парадзіцкі с/с, в. Аноліца, вул. Іванавскага, 176, тэл.: 8 017 5074468

- **Пастаянная экспазіцыя.**
- **Выстава “Хронікі Мінска беларускага народнага мастацтва. 45 гадоў”,** прымеркаваная да 45-годдзя з дня адкрыцця філіяла на невадальніцкай. **Да 27 красавіка.**
- **Батлечны спецыяль. Правадзіцца заўсёды.**
- **Майстар-клас “Саломіаплеченне”.** Правадзіцца заўсёды.
- **Майстар-клас “Льляка-мотанка”.** Правадзіцца заўсёды.
- **Майстар-клас “Квацтва”.** Правадзіцца заўсёды.

МАГІЛЕЎСКИ АБЛАСНЫ ДРАМАТЫЧНЫ ТЭАТР

г. Магілёў, вул. Першамайская, 7, тэл.: 8 0222 656604 (каса), сайт: mdrama.by

- Камедыя **“Кяханне. Кяханне? Кяханне!” (12+)**, Гомельскі абласны драматычны тэатр (Гомель, Беларусь). Малая сцэна. **21 сакавіка ў 15.00.**
- Успаміны **“Двор майго дзяцінства” (12+)**. Нацыянальны акадэмічны тэатр імя Я. Купалы (Мінск, Беларусь), Магілёўскі абласны тэатр лялек. **21 сакавіка ў 17.30.**
- Фантастычная гісторыя **“Звер” (16+)**, Пермскі тэатр “Ля Моста” (Перм, Расія), К/з “Магілёў”. **21 сакавіка ў 18.00.**
- Містычная гісторыя **“Фаўст. Зделка з дэблам” (16+)**. Ганаровыя госці форуму. Нацыянальны акадэмічны драматычны тэатр імя М. Горкага (Мінск, Беларусь), Вялікая сцэна. **21 сакавіка ў 19.30.**
- Монаспектакль **“Выратаваць камер-юнкера Пушкіна” (18+)**, Луганскі акадэмічны музычна-драматычны тэатр імя М. Галубовіча* (Луганск, ЛНР), Аблдрамтэатр (малая сцэна). **22 сакавіка ў 16.30.**
- Монаспектакль у 1-й дзеі **“Любоўны вопадведзь мужчыне, які сядзіць у крэсле” (16+)**, Азербайджанскі дзяржаўны акадэмічны рускі драматычны тэатр (Баку, Азербайджан), К/з “Магілёў”. **22 сакавіка ў 18.30.**
- Драма **“Дом Бернарды Альбы” (16+)**, Орскі дзяржаўны драматычны тэатр імя А.С. Пушкіна (Орск, Расія), Аблдрамтэатр (вялікая сцэна). **22 сакавіка ў 20.30.**
- Музычная камедыя **“Жаніцца Бальзамінава” (6+)**, Навучальны тэатр БДУКМ (Мінск, Беларусь), Аблдрамтэатр (малая сцэна). **23 сакавіка ў 14.00.**
- Разважанні **“Нюрнберг. Лава падсудны” (12+)**, Магілёўскі абласны тэатр драмы і камедыі імя В.І. Дуніна-Марцінкевіча (Бабруйск, Беларусь), Аблдрамтэатр (малая сцэна). **23 сакавіка ў 18.00.**
- Эксперыментальная сцэна пад кіраўніцтвам Анатоля Праўдзіна **“Палата № 6” (16+)**, Тэатр-фестываль “Балтыйскі дом” (Санкт-Пецярбург, Расія), Аблдрамтэатр (вялікая сцэна). **23 сакавіка ў 20.00.**
- Музычная спеведзь **“Гэта я — Эдыт Піяф” (14+)**, Камерны драматычны тэатр (Волагда, Расія), Аблдрамтэатр (малая сцэна). **24 сакавіка ў 17.00.**
- Гістарычны парэфраз **“Заручыны” (16+)**, Рэспубліканскі тэатр беларускай драматургіі (Мінск, Беларусь), К/з “Магілёў”. **24 сакавіка ў 17.30.**
- Паўночная легенда **“Ягорушкіны птушкі” (16+)**, Новы мастацкі тэатр (Чэлябінск, Расія), Тэатр лялек. **24 сакавіка ў 18.30.**
- Гісторыя ў 2-х дзеях **“Матроска цішыня” (16+)**, Рязанскі тэатр драмы (Рязань, Расія), Аблдрамтэатр (вялікая сцэна). **24 сакавіка ў 20.30.**
- Чорна-белы вадзіль **“Мядзведзь” (12+)**, Тэатр юнага глядача імя Бранцава (Санкт-Пецярбург, Расія), Аблдрамтэатр (малая сцэна). **25 сакавіка ў 16.00.**
- Драма **“Алеся” (12+)**, Драматычны тэатр “Тэатральны каўчэг у Дубраве імя працігерэя Аляксандра Меня” (Сергіеў Пасад, Расія), Аблдрамтэатр (вялікая сцэна). **25 сакавіка ў 17.00.**
- Трагіфарс **“Дуброўскі” (16+)**, Ульянаўскі маладзёжны тэатр імя Б. Аляксандрава (Ульянаўск, Расія), К/з “Магілёў”. **25 сакавіка ў 19.00.**
- Монаспектакль заслужанага артыста Расіі Міхаіла Крываносава **“Апошняя стужка Крэпа” (16+)**, Бранскі абласны ордэна Працоўнага Чырвонага Сцяга тэатр драмы імя А.К. Толстага (Бранск, Расія), Аблдрамтэатр (малая сцэна). **26 сакавіка ў 17.00.**
- Фантазмагорыя **“Русалка” (14+)**, Гомельскі гарадскі маладзёжны тэатр (Гомель, Беларусь), Тэатр лялек. **26 сакавіка ў 18.00.**
- Мюзікл **“Кармэн. Гісторыя Хасэ” (16+)**, Арлоўскі дзяржаўны тэатр для дзяцей і моладзі “Свабодная прастора” (Арлоў, Расія), Аблдрамтэатр (вялікая сцэна). **26 сакавіка ў 20.00.**
- Містычны трылер, камедыя абсурду **“Гульцы” (12+)**, Магілёўскі абласны драматычны тэатр (Магілёў, Беларусь). **27 сакавіка ў 16.30.**
- Ва-банк у 2-х дзеях **“Дастаеўскі, Гулец” (16+)**, Брэсцкі акадэмічны тэатр драмы імя Ленінскага камсамола Беларусі (Брэст, Беларусь), Аблдрамтэатр (вялікая сцэна). **27 сакавіка ў 18.00.**
- Драма **“Калігула” (18+)**, **29 сакавіка ў 18.30.**

УНП 700184039

НАЦЫЯНАЛЬНЫ ГІСТОРЫКА-КУЛЬТУРНЫ МУЗЕЙ-ЗАПАВЕДНІК “НЯСВІЖ”

г. Нясвіж, вул. Ленінская, 19, тэл.: 8 01770 20602, 8 01770 20660, 8 029 5518051, 8 029 1903149

Палацавы ансамбль

- Тэатралізаваная экскурсія **“Модная фантазія”**, 22 і 23 сакавіка ў 12.00.
- Канцэрт Фартэпіяна трыа **“Трыатайм”** “Энергія сусветнай музыкі”, Шэдзёры класічнай і сучаснай музыкі. Тэатральная зала. **29 сакавіка ў 14.00.**
- Экспазіцыйны праект **“Не пакідай мяне, мой светлы сум”** скульптур Льюіа і Сяргея Гумілеўскіх. Вялікая выставачная зала. **Да 13 красавіка.**
- Міжнародны выставачны праект **“Castrum doloris. Пахавальны цырыманіял нясвіжскага двара”**. У складзе пастаяннай экспазіцыі.
- Квэст **“Палацавыя таямніцы”**.
- Виртуальныя выставы: **“Шлях да Перамогі. Вызваленне Беларусі”**, **“Перавторанні ў попел. Генэцід беларускага народа на тэрыторыі Нясвіжскага раёна ў гады вайны”**, **“Нясвіж — здабытак сусветнай культуры”**, **“Разбуральны след вайны ў архітэктуры Нясвіжа”**, **“Шэдзёры калекцыі і ўнікальныя артэфакты музея-запаведніка “Нясвіж”**.
- Тэматычныя і аглядныя экскурсіі па гісторыка-архітэктурных помніках і ландшафтных парках Нясвіжа.
- Часовая экспазіцыя з фондаў музея да 120-годдзя з дня нараджэння **“Міхаіл Сеўрук. Дакрануцца да невядомага”**. Малая выставачная зала Палацавага ансамбля (вул. Замкавая, 2).

Ратуша

Пастаянныя экспазіцыі

- **“Гарадское самакіраванне ў Нясвіжы ў XVIII — 1-й палове XIX ст.”**
- **Калекцыя гадзіннікаў XIX—XX стагоддзяў “Культура часу”**. З фондаў музея-запаведніка.

Мерапрыемствы

- Квэсты: **“Безаблічны артэфакт”**, **“Таямніцы страчанай карты”**, **“Музейны дэтэктыў”**, **“Музейнае расследаванне”**.
- Культурныя мерапрыемствы: **“Прыём у княгіні”**, **“Дзень нараджэння ў ратушы”** (група да 12 чалавек ад 6 да 11 гадоў).
- Сюжэтно-ролевая развівальная праграма **“Школа шпіёнаў”** (да 25 чалавек).
- Гульня-знаёмства **“Музейка аб музеі”** (група да 25 чалавек ад 4 да 7 гадоў).
- Гульнявая праграма **“Выкрунтасы”** (група да 25 чалавек).

Падрабязнасці па тэлефонах 8 01770 20602, 8 01770 20660 або на сайце niasvizh.by.

УНП 600207920

ЗАМКАВЫ КОМПЛЕКС “МІР”

г. п. Мір, Карэліцкі р-н, Гродзенская вобл., тэл.: 8 01596 36290, 8 01596 36270

Пастаянная экспазіцыя.

- Часовая экспазіцыя **“Жывое слова мудрасці духоўнай”**, арганізаваная сумесна з Карэліцкім благачынным Наваградскай епархіі Беларускай праваслаўнай царквы. У экспазіцыі прадстаўлена больш за 20 кароўных выданняў XIX — пачатку XX стагоддзяў. Гэта Свяшчэнная гісторыя Старога завету 1828 г., Дзеі і пасланы святых апосталаў з апакаліпсісам 1876 г., Мінея 1852 г. і 1912 г., “Псалтыр” 1906 г., “Апостал” 1908 г., і інш. Малельная зала капіцы-пахавальні князёў Святаполк-Мірскіх. **Да 11 красавіка.**
- Часовая экспазіцыя **“Крылы вечацісы”**, падрыхтаваная Музеём гісторыі і культуры яўрэяў Беларусі пры Саюзе беларускіх яўрэйскіх грамадскіх аб'яднанняў і абшчын. Слановая зала. **Да 11 красавіка.**
- Тэматычная экскурсія **“Падарожжа ў часе”**. Тэматычная экскурсія для дзяцей малодшага школьнага ўзросту і сямейных груп па папярэднім запісе. Паўночны корпус. **Кожную суботу і нядзелю.**
- Экспазіцыя **“Арсенал: ваенная зброя ў гістарычным кантэксце”**. Сумесны праект з Гродзенскім дзяржаўным гісторыка-археалагічным музеем. Паўночны корпус. **Да 22 кастрычніка.**
- **Лекцыя-візуалізацыя. Кожную сераду і суботу.**
- Экспазіцыя **“Войны XX стагоддзя. Гета ў Мірскім замку”**.
- Агляднаыя і тэматычныя экскурсіі.
- Экскурсіі з элементамі тэатралізацыі для дзяцей і дарослых.
- Экскурсія для дзяцей **“Інтрыгі Купідона”**.
- Сямейная квэст-экскурсія **“Легенды і паданні Мірскага замка”**.
- Музейныя заняткі для дзяцей сярэдняга школьнага ўзросту: **“Святочная страва для князя па старадаўнім рэцэпце”**, **“Асаблівае жаночае касцюма XVIII ст.”**, **“Арганізацыя вайскі і вайсковая справа ВКЛ у XVI ст.”**, **“Печы з каробкавай кафлі XVI—XVII стст. у палацы князёў Радзівілаў”**.

УНП 590201641

НАЦЫЯНАЛЬНЫ АКАДЭМІЧНЫ ТЭАТР ІМЯ ЯНКІ КУПАЛЫ

г. Мінск, вул. Энгельса, 7, тэл.: 8 017 3654237, 8 017 3576627, пошта: kupalabilet@mail.ru

- Імпрэза **“Музыка душы” (0+)**. Камінная зала. **21 сакавіка ў 19.00.**
- Трагікамедыя **“Дзядзечкаў сон” (16+)**. Прэм'ера. Галоўная сцэна. **22 сакавіка ў 19.00, 29 сакавіка ў 19.00.**
- Камедыя ў 2-х дзеях **“Паўлінка” (12+)**. Галоўная сцэна. **23 сакавіка ў 19.00, 30 сакавіка ў 19.00.**
- Фантастычная гісторыя **“Звер” (16+)**, Пермскі тэатр “Ля Моста” (Перм, Расія). **24 сакавіка ў 19.00.**
- Містычная легенда пра каханне ў 1-й дзеі **“Чорная панна Нясвіжа” (12+)**. Галоўная сцэна. **25 сакавіка ў 19.00.**
- Спектакль **“Казка аб мёртвай царэўне...” (6+)**. Галоўная сцэна. **26 сакавіка 11.30, 27 сакавіка ў 11.30.**
- Імпрэза **“Музыка душы. Роднае” (0+)**. Камінная зала. **26 сакавіка ў 19.00.**
- Трагікамедыя **“Чакана гучна і да болю блізка” (16+)**. Камерная сцэна. **26 сакавіка ў 19.00.**
- Спектакль **“Бясконца гісторыя” (16+)**. Камерная сцэна. **27 сакавіка ў 19.00.**
- Музычная камедыя па п'есе У. Галубка ў 2-х дзеях **“Пісаравы імяніны” (16+)**. Галоўная сцэна. **28 сакавіка ў 19.00.**
- Канцэрт у цемры **“Настрой у стылі Rock” (18+)**. Класіка року. Жывы гук. Імпрэза праводзіцца па вул. Балгаградскай, 35. **29 сакавіка ў 19.00.**

УНП 100377901

НАЦЫЯНАЛЬНЫ АКАДЭМІЧНЫ ВЯЛІКІ ТЭАТР ОПЕРЫ І БАЛЕТА РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

г. Мінск, пл. Парыскай Камуны, 1, тэл.: 8 017 24331041 (каса), 8 017 3615493

- Канцэрт з цыкла **“Вечары з “Серанадай” “Серанада +” (12+)**. Камерная зала імя Л.Александровскай. **21 сакавіка ў 19.30.**
- Экскурсія **“Унікальны свет закулісы Вялікага тэатра Беларусі” (6+)**. **22 сакавіка ў 14.00, 25 сакавіка ў 15.30, 26 сакавіка ў 15.30, 29 сакавіка ў 14.00.**
- Опера ў 3-х дзеях **“Лютчы галандзец” (12+)**. **22 сакавіка ў 18.00.**
- Балет у 2-х дзеях **“Тры парасяты” (0+)**. **23 сакавіка ў 11.00, 30 сакавіка ў 11.00.**
- Балет у 1-й дзеі па матывах рускіх народных казак **“Жар-птишка” (6+)**. **23 сакавіка ў 18.00.**
- Балет у 1-й дзеі **“Шэхерзада” (12+)**. **23 сакавіка ў 18.15.**
- Аперэта ў 3-х дзеях **“Лютчан мыш” (12+)**. **25 сакавіка ў 19.00.**
- Балет у 2-х дзеях **“Маленькі прынец” (12+)**. **26 сакавіка ў 19.00.**
- Канцэрт **“Дзе ты, зорачка” (12+)**. Камерная зала імя Л.Александровскай. **26 сакавіка ў 19.30.**
- Опера (пірышняы сцэны) ў 7-мі карцінах **“Уяген Анегіні” (12+)**. Прэм'ера. Сусветны дзень тэатра. **27 сакавіка ў 19.00.**
- Балет у 2-х дзеях **“Канік-Гарбунок” (6+)**. **28 сакавіка ў 19.00, 30 сакавіка ў 13.00.**
- Опера ў 2-х дзеях **“Чароўная флейта” (12+)**. **29 сакавіка ў 18.30.**
- Канцэрт **“Нахненне сэрца” (12+)**. Камерная зала імя Л.Александровскай. **29 сакавіка ў 18.30.**

УНП 191081322

БЕЛАРУСКИ ТЭАТР “ЛЯЛКА”

г. Віцебск, вул. Пушкіна, 2, тэл.: 8 0212 669077 (каса)

- Канцэртная праграма **“Калейдаскоп (не) звычайных гісторый” (16+)**. Міжнародны дзень лялечніка. Глядзельная зала. **21 сакавіка ў 18.00.**
- Жарт у 2-х дзеях паводле беларускай народнай казкі **“Піліпка і Ведзьма” (5+)**. Глядзельная зала. **22 сакавіка ў 11.00.**
- Маляўнічая казка ў 1-й дзеі **“Як курантца голас шукала” (0+)**. Фэа тэатра. **23 сакавіка ў 10.30.**
- Правільны тэхнікі бяспекі для маленькіх сабак і несласлухняных дзяцей у 1-й дзеі **“Аццарожна, Соня!” (3+)**. Глядзельная зала. **23 сакавіка ў 12.00.**
- Народная камедыя ў 1-й дзеі **“Пятрушка” (5+)**. Прэм'ера. Фэа тэатра. **27 сакавіка ў 10.30.**
- Вандроўка па чароўным свеце тэатра **“Кроплі лялечных таямніц” (12+)**. Фэа тэатра. **27 сакавіка ў 18.00.**
- Сакрэтная казка **“Мой вялікі маленькі Дзядуля” (5+)**. Глядзельная зала. **29 сакавіка ў 11.00.**
- Інтэрактыўны спектакль **“Віні-Пух” (2+)** ад тэатра лялек **“Ухтышка”, Віцебск. Фэа тэатра. 29 сакавіка ў 17.00.**
- Гісторыя незвычайнага сяброўства ў 2-х дзеях **“Насарог і Жырафа” (4+)**. Глядзельная зала. **30 сакавіка ў 11.30.**
- Інтэрактыўны спектакль **“У гасцяў у Воўка і Медзведзяніці” (2+)** ад тэатра лялек **“Ухтышка”, Віцебск. Фэа тэатра. 30 сакавіка ў 17.00.**

УНП 300001869

Нацыянальны мастацкі музей Рэспублікі Беларусь

аказвае фізічным і юрыдычным асобам паслугі па рэстаўрацыі і кансервацыі ікон, твораў выяўленчага і дэкаратыўна-прыкладнага мастацтва.

Тэлефоны: **8 017 3970163, 8 025 6677819.**

УНП 100377771

КУЛЬТУРА

Сайт: **kultura-info.by**
E-mail: **kim@kultura-info.by**

ШТОТДНІВАЯ ГРАМАДСКА-ПАЛІТЫЧНАЯ ГАЗЕТА, ДЛЯ ДАСУГУ (КУЛЬТУРА, МАСТАЦТВА). Выдаецца на беларускай мове.

Заснавальнік — Міністэрства культуры Рэспублікі Беларусь. Рэгістрацыйнае пасведччанне № 637, выдадзена Міністэрствам інфармацыі Рэспублікі Беларусь.

Выдавец — рэдакцыяна-выдавельца “Установа “КУЛЬТУРА І МАСТАЦТВА”.

Дырэктар — ГРАМАДСКА-ПАЛІТЫЧНАЯ НАТАЛЯ Васільеўна.

Рэдакцыя газеты “Культура”: Галоўны рэдактар — КУЗНЯЦОВА Наталія Васільеўна. Намеснік галоўнага рэдактара — ШЧУРОК Жанна Гендальеўна. Адказны сакратар — Галіна МАЛІНОВСКАЯ. Рэдактар аддзела — Віктар ГАУРЫШ. Дзяржурны па нумары — Антон РУДАК.

Адрас рэдакцыі: 220013, г. Мінск, пр-т Незалежнасці, 77, чацвёрты паверх.

Тэлефон: 8 017 2860797. Тэлефон-факс: 8 017 3345741. Бухгалтэрыя: 8 017 3345735. Рэкламны аддзел: 8 017 2860797.

Паліграфічны індэкс: 63875, 638752, 63879.

Выдаецца на паўгоддзе: 63872, 638722 (зніжка 15%).

Камплект (газета “Культура” і часопіс “Мастацтва”): 63874, 638742 (зніжка 10%).

Аўтары допіскаў паводляюць прывішча, коўнаўца імя і імя па бацьку, пашпартныя звесткі (нумар, дату выдачы, кім і калі выдадзены пашпарт, асабісты нумар), асноўнае месца працы, зваротны адрас. Аўтарскія рукапісы не рэзінуюцца і не вяртаюцца. Меркаванне аўтара можа не адпавядаць пункту гледжання рэдакцыі. Аўтары нясуць адказнасць за дакладнасць матэрыялаў.

Набыць газету ў Мінску можна ў крамах “Белдрук” на пр-це Незалежнасці, 48, і Пераможаў, 5, на вул. Лабанка, 2, Валадарска, 16, Няміга, 30, Леніна, 18, Максіма Багдановіча (ля прыпынку “Ст. м. “Няміга”), у падземных пераходах на плошчы Перамогі і станцыі метро “Пятроўчына”.

Падпісан у друку 20.03.2025 у 16.00. Замова № 531. Наклад 4001.

Рэспубліканскае ўнітарнае прадпрыемства “Выдавецтва «Беларусь Дом друку»”, 220013, г. Мінск, пр-т Незалежнасці, 79/1. ЛП № 3820000007667 ад 30.04.2004.

© “Культура”, 2025.

Рознічны кошт — па дамоўленасці.

* — матэрыял на правах рэкламы.